

2 AN GÁ STRAITÉISEACH

2.1 RÉAMHRÁ

- 1 Leagtar amach sa Chaibidil seo an gá atá leis an idirnascaire a bheartaítear idir Éire agus Tuaisceart Éireann agus na tairbhí a bhaineann leis. Tá gá leis an dara hidirnascaire de bharr na forbartha riachtanaí ar bhonneagar an ghréasáin tarchuir ardvoltais reatha ar oileán na hÉireann. Sainaithnítear cuid de na príomhthairbhí a ghabhann leis an idirnascaire a bheartaítear do thomhaltóirí ar fud an oileáin ag deireadh na caibidle.
- 2 Sonraítear an comhthéacs i dtaobh beartas Eorpach, náisiúnta, réigiúnach agus áitiúil atá mar bhonn agus taca ag an bhforbairt a bheartaítear, i dTuarascáil *Phleanála* ar leith (feic **Imleabhar 2A** de na cáipéisí iarratais).
- 3 Mar a luadh thuas, agus mar a phléitear níos mine in **Imleabhar 2A** de na cáipéisí iarratais freisin, tá an t-idirnascaire a bheartaítear ainmnithe mar Thionscadal Leasa Choitinn (PCI). Go sonrach, déantar tagairt in Airteagal 4 den rialachán rialála, Rialachán 347/2013¹⁷, do Chritéir le haghaidh Tionscadal Leasa Choitinn, á rá:

1. *“Comhlíonfaidh tionscadail leasa choitinn na critéir ghinearálta seo a leanas:*

- (a) *tá an tionscadal riachtanach le haghaidh ar a laghad ceann de na conairí agus réimsí tosaíochta maidir le bonneagar fuinnimh;*
- (b) *is tábhachtaí tairbhí foriomlána féideartha an tionscadail, arna meas i gcomhréir leis na critéir shonracha faoi seach i mír 2, ná costais an tionscadail, lena n-áirítear ar an bhfadtearma; agus*
- (c) *comhlíonfaidh an tionscadal aon cheann de na critéir seo a leanas:*
  - (i) *baineann sé le dhá Bhallstát ar a laghad, trí theorainn dhá Ballstáit nó níos mó a thrasnú;*
  - (ii) *tá sé lonnaithe ar chríoch Ballstáit amháin agus tá tionchar suntasach trasteorann aige mar atá leagtha amach in Iarscríbhinn IV.1;*

---

¹⁷ Ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 17 Aibreán 2013 maidir le treoirlínte le haghaidh bonneagair thras-Eorpaigh fuinnimh agus lena n-aisghairtear Cinneadh Uimh. 1364/2006/CE agus lena leasaítear Rialachán (CE) Uimh. 713/2009, Rialachán (CE) Uimh. 714/2009 agus Rialachán (CE) Uimh. 715/2009.

(iii) *trasnaíonn sé ar a laghad teorainn Ballstáit amháin agus tír ón Limistéar Eorpach Eacnamaíoch.*

2. *Beidh feidhm ag na critéir shonracha seo a leanas maidir le tionscadail leasa choitinn a thig faoi chatagóirí sonracha bonneagair fuinnimh:*

(a) *maidir leis na tionscadail tarchurtha agus stórála leictreachais a thig faoi na catagóirí sa bhonneagar fuinnimh a leagtar amach in Iarscríbhinn II.1(a) go (d), rannchuideoidh an tionscadal go mór le comhlíonadh ceann amháin ar a laghad de na critéir shonracha seo a leanas:*

(i) *comhtháthú margaidh, inter alia trí dheireadh a chur le haonrú ceann amháin de na Ballstáit ar a laghad agus trí scrogaill sa bhonneagar fuinnimh a laghdú; iomaíocht agus solúbthacht an chórais;*

(ii) *inbhuanaitheacht, inter alia trí fhuinneamh in-athnuaite a chomhtháthú isteach san eangach agus trí ghiniúint in-athnuaite a tharchur chuig mórionaid ídithe agus chuig láithreáin stórála;*

(iii) *cinnteacht an tsoláthair, inter alia trí idir-inoibritheacht, naisc iomchuí agus oibríocht córais shláin agus iontaofa;...”*

4 I dteannta formhuiniú ó rialtóirí fuinnimh agus ó na Rialtais sa dá dháilínse, chomhoibrigh na hiarratasóirí faoi seach le tograí a shainnithint agus a chomhlíonadh le haghaidh idirnascaidh iomchuí idir an gréasán tarchuir in Éirinn agus i dTuaisceart Éireann. Bainfidh an tIdirnascaire nua ar an mórchoír na srianta atá ann faoi láthair a chuireann teorainn le sreafaí cumhachta trasteorann idir Éire agus Tuaisceart Éireann. Dá bhrí sin, cuirfear feabhas ar dhaingneacht an tsoláthair leictreachais ar fud oileán na hÉireann.

5 Tá feidhm reachtúil eisiach ar EirGrid “*córas tarchurtha leictreachais atá sábháilte, daingean, iontaofa, barainneach agus éifeachtach a oibriú agus a chinntiú go ndéantar é a chothabháil agus, más gá, forbairt a dhéanamh air, agus deiseanna maidir le hidirnascaidh a chórais le córais eile a fhiosrú agus a fhorbairt, d’fhonn a chinntiú go bhfreastalaítear ar gach éileamh réasúnach ar leictreachas ag féachaint go cuí don chomhshaol i ngach cás*”.¹⁸

---

¹⁸Airteagal 8 de Rialachán na gComhphobal Eorpach (An Margadh Inmheánach sa Leictreachas), 2000 (I.R. Uimh. 445 de 2000).

- 6 De réir an cheadúnais, tá oibleagáid ar EirGrid freisin córas tarchuir na hÉireann a fhorbairt *“mar chuid de chóras tarchuir leictreachais comhordaithe, daingean, éifeachtúil, geilleagrach, iontaofa agus slán ar Oileán na hÉireann ina iomláine.”* [aistriúchán neamhoifigiúil]¹⁹
- 7 Leagtar amach sna coda a leanas na breithnithe ábhartha a eascraíonn as an dualgas reachtúil seo agus as comhthéacs na forbartha i dtaobh an idirnascaire a bheartaítear.

2.2 BONNEAGAR REATHA AN GHRÉASÁIN TARCHUIR AGUS COMHTHÉACS NA FORBARTHA

2.2.1 Bonneagar Reatha Leictreachais

- 8 De bharr chineál na gcóras tarchuir le haghaidh cumhacht leictreach, ní mór go mbeidh giniúint leictreachais agus éileamh cothrom de shíor, ós rud é nach bhfuil sé praiticiúil fuinneamh leictreach a stóráil i gcainníochtaí builc. Ciallaíonn an méid seo nach mór go mbeadh córas straitéiseach tarchuir leictreachais in ann soláthar leanúnach seasta iontaofa leictreachais a chur ar fáil ar fud fad ceantar fairsing geografach, agus go mbeadh sé in ann dul i ngleic láithreach bonn leis na mórathruithe ar choinníollacha oibriúcháin freisin.
- 9 Ceapadh córais tarchuir a chéadair le freastal ar fháil cumhachta ó líon measartha beag de mhórfhoinsí iontaofa giniúna cumhachta agus chun an chumhacht sin a dháileadh ar ionaid lóid a bhí scaipthe ar fud na háite (in ionaid daonra den chuid is mó). Tá athrú tagtha ar riachtanais an chórais tarchuir nua-aimseartha, áfach. Ar an gcéad dul síos, le go mbeifí ábalta úsáid a bhaint as na foinsí fuinnimh is saoire, caithfidh an córas tarchuir a bheith in ann níos mó sreafaí cumhachta a iompar idir gineadóirí agus ionaid lóid. Ar an dara dul síos, tá méadú ar an nginiúint ar scála níos lú agus giniúint fuinnimh in-athnuaite atá ag iarraidh nascadh le córais tarchuir nó ag iarraidh úsáid a bhaint astu. Giniúint ghaoth-thiomáinte í cuid mhór den ghiniúint seo, ag a bhfuil táirgeacht eadrannach. Mar sin de, caithfidh Oibreoir Córais Tarchuir (TSOnna) an dúrud cumhachta a mhalartú d’fhonn bainistiú éifeachtúil a dhéanamh ar an inathraitheacht.
- 10 Soláthraíonn an córas tarchuir ar oileán na hÉireann conair shubstaintiúil, iontaofa agus chruthaithe chun sreafaí bulc-chumhachta a chothromú agus chun feidhmiú cobhsaí an chórais ar fud an oileáin a chinntiú. Feidhmíonn sé de réir ardvoltas le gur féidir cumhacht a aistriú go héifeachtúil. Dearadh agus tógadh é chun ardchaighdeán iontaofachta agus tacúlachta a chur

---

¹⁹Ceadúnas an Oibreora Córais Tarchuir arna Dheonú do EirGrid – Coinníoll 3 Feidhmeanna Ginearálta 1(a)

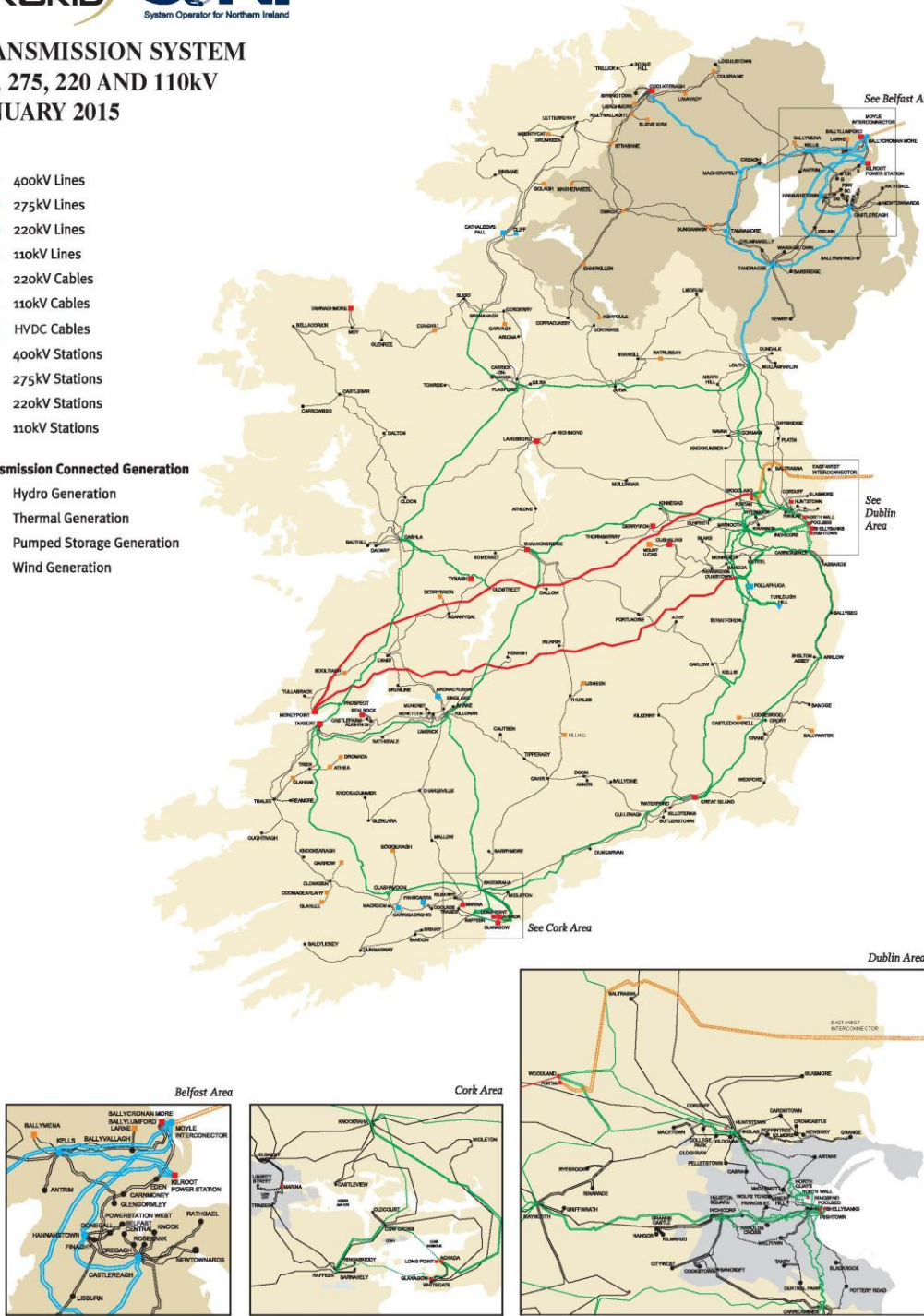
ar fáil. Léirítear i bh**Fíor 2.1** na gréasáin tarchuir atá ann cheana sa dá dhlínse, chomh maith leis an idirnascadh reatha a théann idir Tuaisceart Éireann agus Albain agus idir Éire agus an Bhreatain Bheag.

**TRANSMISSION SYSTEM
400, 275, 220 AND 110kV
JANUARY 2015**

- 400kV Lines
- 275kV Lines
- 220kV Lines
- 110kV Lines
- - - - 220kV Cables
- - - - 110kV Cables
- - - - HVDC Cables
- 400kV Stations
- 275kV Stations
- 220kV Stations
- 110kV Stations

- Transmission Connected Generation**
- Hydro Generation
  - Thermal Generation
  - ▲ Pumped Storage Generation
  - Wind Generation

Fíor 2.1: Córais Tarchuir in Éirinn agus i dTuaisceart Éireann (2015)

(Cuirtear an léarscáil seo ar fáil i bhformáid A3 i bhFíoracha Imleabhar 3B)

2.2.1.1 An Córas Tarchuir in Éirinn

- 11 Cuimsítear na nithe seo a leanas sa chóras tarchuir leictreachais in Éirinn:
- An gréasán 400 kV;
  - An gréasán 220 kV; agus
  - An gréasán 110 kV.
- 12 Is ionann na gréasáin 400 kV agus 220 kV agus príomhbhealaí an bhonneagair tarchuir trasna na tíre, agus aistrithe mórmhéideanna cumhachta leictrí ó fhoinsí giniúna cumhachta níos mó in Éirinn á n-éascú acu. Mar gheall ar tharchur leictreachais de réir na n-ardvoltas seo, laghdaítear caillteanais agus is féidir cumhacht a aistriú níos éifeachtúla i gcomparáid le voltais níos ísle. Dá bhrí sin, cuireann córas tarchuir ardvoltas iontaofa seolphíobán ar fáil i gcomhair sreafaí bulc-chumhachta agus cinntíonn sé seo go mbíonn feidhmíocht chobhsaí le sonrú ar fud an chórais tarchuir a fad.
- 13 Dhá chiorcad atá sa ghréasán 400 kV faoi láthair – ceann amháin a nascann Fostáisiún Ghob na Muine ar chósta an iarthair le Fostáisiún Fhearann na Coille ag Baile an Bhóthair i ngar do Dhún Seachlainn i gContae na Mí, agus an ceann eile a nascann Fostáisiún Ghob na Muine le Fostáisiún Bhaile Uí Dhuinn i gContae Chill Dara. Ina theannta sin, cuireann Fostáisiún 400 kV na Seansráide, atá nasctha le ciorcad Ghob na Muine-Fhearann na Coille, tréansreabhadh cumhachta ar fáil do Ghailimh agus don Iarthar.
- 14 Nascann an t-Idirnascaire 500 MW Sruth Díreach Ardvoltas (HVDC) Thoir-Thiar idir an Bhreatain Bheag agus Éire leis an ngréasán 400 kV ag Fostáisiún Fhearann na Coille agus nascfar an t-Idirnascaire a bheartaítear leis an ngréasán 400 kV freisin ag an nód sin, de bharr gurb é is treise é sa chuid seo den ghréasán in Éirinn.
- 15 Cruthaíonn an gréasán 220 kV roinnt lúba ciorcaid trasna na tíre – agus is lúba ciorcaid shingil iad formhór díobh. Is é an gréasán 110 kV an ghné is fairsinge den chóras tarchuir ar an iomlán, a shíneann trasna gach contae. Tá an córas tarchuir ardvoltas nach mór tógtha go hiomlán mar bhonneagar líne lasnairde (OHL), ina bhfuil seoltóirí á dtacú ar thúir cruach laitíse i gcás na voltas 400 kV agus 220 kV, agus á dtacú den chuid is mó ar struchtúir chuailí adhmaid i gcás an voltais 110 kV. Déanann siad seo na príomhphointí lasctha agus bainistíochta voltais (fostáisiúin) a nascadh, a dhéanann comhéadan ag fostáisiúin áirithe leis an gcóras dáilte voltais níos ísle atá níos fairsinge.

2.2.1.2 An Córas Tarchuir i gCeantar Thoir Thuaidh na hÉireann

- 16 Tá an gréasán tarchuir sa cheantar ó Bhaile Átha Cliath aneas i dtreo Chontae Lú agus na teorann – ar a dtugtar an ceantar thoir thuaidh i gcás na forbartha a bheartaítear – ina phríomhchonair straitéiseach a thacaíonn le daingneacht an tsoláthair sa réigiún agus a éascaíonn aistriú cumhachta leictreachais go ceantair eile sa tír.
- 17 Tá dhá líne 220 kV a nascann Baile Átha Cliath le Contae Lú (Lú-Gorman-Maigh Nuad agus Lú-Fearann na Coille), agus OHL 220 kV ó Fhostáisiún Lú go dtí Coillín an Triain i gContae Ros Comáin sa chóras tarchuir reatha sa réigiún, mar a léirítear i bhFíor 2.1. Tá na línte seo i mbun seirbhíse le breis agus 30 bliain anuas agus níor tógadh aon línte nua 220 kV sa cheantar thoir thuaidh sa tráth sin. Ina theannta sin, síneann an gréasán forleagtha 110 kV ó Bhaile Átha Cliath go Fostáisiún Lú. Is é Fostáisiún Lú an príomhnód um sholáthar leictreachais do Chontae an Chabháin, do Chontae Lú, do Chontae Mhuineacháin agus do chuid de Chontae na Mí. Ina theannta sin, feidhmíonn Fostáisiún Lú amhail an stáisiún ceann aistir dheisceartaigh don idirnascaire atá ann cheana idir an dá dhlínse.

2.2.1.3 An Córas Tarchuir i dTuaisceart Éireann

- 18 Cuimsítear na nithe seo a leanas sa chóras straitéiseach tarchuir leictreachais i dTuaisceart Éireann:
- An gréasán 275 kV; agus
  - An gréasán 110 kV.
- 19 Tá OHL lena mbaineann ciorcad dúbailte (dhá chiorcad tarchuir curtha suas ar struchtúir thúir shingil mhiotail), sa chóras tarchuir bhuilc a tógadh de réir chaighdeáin 400 kV ach a fheidhmíonn ag 275 kV faoi láthair. Cruthaíonn an gréasán lúb chiorcaid dhúbailte go príomha ó stáisiúin giniúna cumhachta in oirthear Thuaisceart Éireann thart ar Loch nEathach. Tá spor a shíneann ón gcuid thiar thuaidh den lúb sin go dtí Fostáisiún Chúil Chaorach i gContae Dhoire agus ritheann an dara spor ó dheas ó Thóin re Gaoith chun an t-idirnascaire a fhad le Fostáisiún Lú a chruthú. Is é an gréasán 110 kV de voltas níos ísle an ghné is fairsinge den eangach agus nascann an córas tarchuir leis an gcóras dáilte de voltas níos ísle ag fostáisiúin.

2.2.2 Stair agus Feidhmiú Reatha an Idirnasctha i Láthair na hUaire

2.2.2.1 Idirnascadh Reatha idir Éire agus Tuaisceart Éireann

- 20 Anuas go dtí an bhliain 1970, rinneadh na córais leictreachais in Éirinn agus i dTuaisceart Éireann a fheidhmiú ar leithligh. Nasc an chéad idirnascaire, tráth a choimisiúnaithe i 1970, an dá ghréasán tarchuir le chéile ag na pointí ba threise um an dtaca sin – Maigh Nuad i gContae Chill Dara agus Tóin re Gaoith i gContae Ard Mhacha. Bhí atreisiú mór ar leith den ghréasán tarchuir i gceantar thoir thuaidh na hÉireann á phleanáil ag Bord Soláthair an Leictreachais (BSL) um an dtaca seo, áfach, lenar áiríodh tógáil fhostáisiún nua 220 kV/110 kV i ngar do shráidbhaile Lú i gContae Lú.
- 21 Dá bhrí sin, i 1973, i ndiaidh choimisiúnú Fhostáisiún Chontae Lú, rinneadh Idirnascaire Mhaigh Nuad-Thóin re Gaoith a chur ar mhalairt slí isteach san fhostáisiún sin le hIdirnascaire Lú-Thóin re Gaoith 275 kV de chiorcad dúbailte a chruthú agus cumas ainmniúil de 1,500 MW (750 MW in aghaidh an chiorcaid), agus líne tharchuir Lú-Mhaigh Nuad 220 kV. Rinneadh an dá líne 220 kV eile a nascann le Fostáisiún Lú, a ndéantar tagairt dóibh i **Rannán 2.2.1.2**, a choimisiúnú sna blianta tar éis sin d'fhonn aistriú idirnasctha a éascú agus le breis feabhais a chur ar an nasc leis na pointí ba threise i dtuaisceart Bhaile Átha Cliath.
- 22 I dteannta an mhéid sin, coimisiúnaíodh dá chiorcad 110 kV i 1994 le tacaíocht trasteorann a chur ar fáil idir gréasáin áitiúla. Nascann ciorcad amháin Leitir Ceanainn i gContae Dhún na nGall leis an Srath Bán i gContae Thír Eoghain; nascann an ciorcad eile Corraclasy i gContae an Chabháin le hInis Ceithleann i gContae Fhear Manach. Beartaíodh iad seo a chéadair mar chiorcaid chúltaca le soláthar éigeandála a chur ar fáil do Leitir Ceanainn agus d'Inis Ceithleann.
- 23 Feidhmíonn an t-idirnascaire reatha 275 kV in aon treo leis an dá líne cheangail 110 kV. Mar sin féin, is é an t-idirnascaire 275 kV a chruthaíonn an t-aon raon idirnasctha éifeachtaigh mhórsála idir córais tarchuir Thuaisceart Éireann agus na hÉireann. Ní leor cumas iompair cumhachta an dá líne cheangail 110 kV, leo féin, leis an dá chóras tarchuir a fheidhmiú go slán in éineacht. Dá bharr sin, cuireadh scéim um chosaint córais chumhachta i bhfeidhm d'fhonn a chinntiú go ngearrtar an chumhacht atá ag sreabhadh isteach sa dá idirnascaire 110 kV go huathoibríoch, sa chás go gcliseann an t-idirnascaire reatha 275 kV de bharr lochta, nó go n-imíonn sé as seirbhís ar chúis eile, a chinntíonn, leis sin, nach bhfágтар iad leo féin amhail an t-aon idirnascadh idir an dá chóras.

2.2.2.2 Idirnascadh Reatha idir Tuaisceart Éireann agus Albain

24 Nascann Idirnascaire HVDC na Maoile faoin bhFarraige, atá ag feidhmiú ó 2002 i leith idir Ballycronan More in Oileán Mhic Aodha i gContae Aontroma agus Auchencrosh in Ayrshire, córais leictreachais Thuaisceart Éireann agus na hAlban le chéile. Tá cumas 500 MW ag an nasc²⁰. Chuir feidhmiú Idirnascaire na Maoile deireadh le leithlisiú Thuaisceart Éireann, agus Oileán na hÉireann dá bharr, ó na córais agus na margaí leictreachais atá i bhfad níos mó, agus go deimhin féin, ón réimse níos fairsinge foinsí um ghiniúint cumhachta de chuid na hAlban, Shasana, na Breataine Bige agus mhórhíir na hEorpa.

2.2.2.3 Idirnascadh Reatha idir Éire agus an Bhreatain Bheag

25 Nascann an tIdirnascaire Thoir-Thiar córais leictreachais na hÉireann agus na Breataine le chéile agus tá sé i bhfeidhm ón mbliain 2012. Ritheann sé idir Fostáisiún Fhearann na Coille i gContae na Mí agus Deeside i dTuaisceart na Breataine Bige. Nasc HVDC faoin talamh agus faoin bhfarraige atá ann. Tá sé 260 km ar fad agus tá sé in ann 500 MW de leictreachas a iompar.

2.2.3 Riachtanais an Chórais Tarchuir

2.2.3.1 Idirnascadh Reatha idir Éire agus Tuaisceart Éireann – na Srianata

26 Agus aird ar chineál agus ar mhéid an bhonneagair idirnasctha reatha idir Éire agus Tuaisceart Éireann, tá baol ann go bhféadfadh imeacht singil – cosúil le buille tintrí, díobháil de thimpiste nó d’aon turas do struchtúr túir, tine i gceann de na pointí críochnaithe, nó mífheidhmiú na scéimeanna casta um chosaint córais chumhachta – a bheith ina chúis le tuisliú an idirnascaire chiorcaid dhúbailte 275 kV reatha idir Lú agus Tóin re Gaoith. I gcás dá shamhail, ghearrfaí an t-idirnascadh idir córais tarchuir na hÉireann agus Thuaisceart Éireann go hiomlán. Tugtar “scaradh córais” ar an gcás seo; agus sa chás seo, d’fhillfeadh na córais tarchuir in Éirinn agus i dTuaisceart Éireann ar fheidhmiú go neamhspleách ar a chéile. D’fhéadadh cailleadh lóid i gcóras amháin nó sa dá chóras a bheith ina thoradh air seo, de dheasca nach féidir le haistriú cumhachta agus le comhthacaíocht tarlú.

27 Ag brath ar shreabhadh idirnascaire réamhscartha, bheadh farasbarr giniúna i gcóras amháin agus easnamh sa chóras eile mar thoradh ar scaradh córais. D’fhéadfadh go mbeadh ar an

---

²⁰ De bharr locht cábla, tá Idirnascaire na Maoile teoranta do chumas 250 MW san am i láthair. Tá deisiúcháin á bpleanáil faoi láthair d’fhonn an tIdirnascaire a thabhairt ar ais dá lánchumas amach anseo.

gcóras ag a bhfuil easnamh custaiméirí ar éileamh a dhínascadh; d'fhéadfadh go mbeadh deacrachtaí ag an gcóras ag a bhfuil an farasbarr le minicíocht an chórais a chobhsú. Níor mhór go mbeadh an dá chóras in ann déileáil leis an teagmhas seo agus leagann sé seo srian ar an aistriú cumhachta ar a bhfuil na córais in ann freastal leis an idirnascaidh reatha.

- 28 Tá oibleagáid ar na hiarratasóirí faoi seach, de réir ceadúnais, córais tarchuir an dá dhlínse a dhearadh d'fhonn go mbíonn siad in ann déileáil go maith le himeacht singil a bheadh ina chúis le himeacht chaighdeán an leictreachais do chustaiméirí ó na caighdeáin shonraithe cháilíochta. D'fhéadfadh imeacht singil a bheith ina bhunús le scaradh córais de bharr mhéid reatha an bhonneagair idirnasctha idir an dá ghréasán. Is gá, dá bhrí sin, gur féidir leis an dá ghréasán dul i ngleic le cailleadh idirnasctha tobann agus gan choinne ag gach tráth. Is é an toradh atá air sin nach mbeadh gá, in aon chás ar bith, leis an idirnascaire reatha a úsáid i ngar dá lánchumas, de bharr go mbeadh scaradh córais nach raibh coinne leis ina bhunús le héagothroime neamh-inbhuanaithe idir méid na giniúna leictreachais agus an t-éileamh i gceann amháin nó sa dá ghréasán. Mura gcuirí éagothroime den saghas sin ina ceart sách tapa (i.e. laistigh de chúpla soicind), d'fhéadfadh go gclisfeadh ar chóras amháin nó orthu araon agus d'eascródh lándorchú as seo. Is féidir é seo a chur ina cheart de ghnáth trí sceitheadh uathoibríoch lóid – i.e. an chumhacht a shreabhann chuig líon mór custaiméirí a ghearradh go huathoibríoch – ar an ngréasán ar a bhfuil breis éilimh, agus giniúint a laghdú go huathoibríoch ar an ngréasán ag a bhfuil farasbarr giniúna.
- 29 I gcomhthéacs cás baoil dá shamhail, tá comhaontú idir na TSOanna gur cheart méid agus treo an tsreafa cumhachta ar an idirnascaire – an Cumas Iomlán Aistrithe (TTC) – a shrianadh faoi bhun an leibhéil inar féidir cobhsaíocht an chórais a chinntiú i ndiaidh scaradh córais nach raibh coinne leis. Dá bhrí sin, cé go bhféadfadh an dá chiorcad den idirnascaire 275 kV reatha sreafaí cumhachta suas le 750 MW a iompar go teoiriciúil, tá TTC an Idirnascaire teoranta do thart ar 450 MW i ndáiríre. Cruthaíonn an srian sin 'scrogall' sa ghréasán. Is lú an cumas atá ar fáil do shreafaí eacnamaíocha cumhachta ná an t-uaschumas iomlán aistrithe (TTC) sin toisc gur gá roinnt cumais a chur ar leataobh le haghaidh freagairt éigeandála idir an dá chóras. Ina theannta sin, d'fhéadfadh go mbeadh scrogaill eile ann sna gréasáin ó am go chéile (e.g. le linn bristeacha cothabhála tarchuir) agus chuirfidís sin srian ar shreafaí i gceachtar den dá dhlínse. Cruthaíonn an scrogall sin mórshrian ar an scóip a bhíonn ann do mhalartuithe tráchtála leictreachais idir gineadóirí agus soláthraithe i ngach cuid den mhargadh leictreachais uile-oileáin agus cruthaíonn sé neamhéifeachtúlachtaí agus costais a ghearrtar ar na custaiméirí deiridh mar chuid dá bpraghsanna leictreachais. Cuireann srian den sórt sin teorainn le feidhmiú éifeachtúil an idirnascaire agus le comhlíonadh oibleagáidí Threoir 2009/72/CE nó an Tríú Treoir Leictreachais, lena mbunaítear *Comhrialacha le haghaidh an Mhargaidh Inmheánaigh sa Leictreachas* (feic an *Tuarascáil Phleanála, Imleabhar 2A* de na cáipéisí iarratais).

30 D'fhonn dul i ngleic leis na srianta ar shreabhadh cumhachta a shonraítear thuas, agus acmhainn na gciorcad dúbailte 275 kV reatha a mhéadú, ba cheart go mbeadh an dara hidirnascaire a bheartaítear scartha go fisiciúil ón idirnascaire atá ann faoi láthair ionas nach mbeidh ach baol beag ann i dtaca le teip chomhthráthach. Mar gheall ar fheidhmiú an chórais tarchuir agus an dá idirnascaire i seirbhís, cuirfear daingneacht soláthair níos fearr ar fáil má theipeann ar cheachtar de na hidirnascairí, ós rud é gur féidir leis an idirnascaire a leanann air i mbun seirbhíse glacadh leis an sreabhadh breise cumhachta ar an toirt. Ní chuirfear isteach ar fheidhmiú an chórais ná ní chaillfear soláthar na gcustaiméirí dá thairbhe.

2.2.4 Riachtanais Iompair Chumhachta Leictrí

2.2.4.1 Cúlra maidir leis na Riachtanais Iompair Chumhachta Leictrí a Aithint don Idirnascaire a Bheartaítear

31 I mí Feabhra 2005, rinne Eangach Náisiúnta BSL (ENBSL) agus NIE páipéar dar teideal *Additional Interconnection between Northern Ireland and Republic of Ireland – Selection of Preferred Option* (Idirnascaidh Breise idir Tuaisceart Éireann agus Poblacht na hÉireann – Rogha Thosaíochta a Roghnú) a chur faoi bhráid a nÚdaráis Rialála faoi seach. Breithníodh sa pháipéar sin na teorainneacha agus na riachtanais maidir leis an gcóras tarchuir mar a shonraítear i **Rannán 2.2.3** agus moladh go roghnófaí rogha forbartha ina mbeadh líne lasnairde 400 kV a mbeadh cumas deiridh 1,500 MW aici. Ghlac an dá Údarás Rialála leis an moladh agus, i mí an Mhárta 2006, d'iarr an Coimisiún um Rialáil Fuinnimh (CER) ar Eangach Náisiúnta BSL tabhairt faoin staidéar riachtanach, faoi scrúduithe bealaigh agus faoi iniúchtaí eile a theastaíonn le hiarratas pleanála a ullmhú agus a chur isteach, ar an mbonn sin.

2.2.4.2 Riachtanais Iompair Chumhachta Leictrí a Aithint don Idirnascaire a Bheartaítear

32 Tá na hiarratasóirí faoi seach den tuairim gurb é 1,500 MW an cumas ainmniúil cuí do riachtanas cumas iompair chumhachta leictrí an idirnascaire a bheartaítear.²¹ Tacaíonn an méid seo a leanas leis an tuairim sin:

- Cruthóidh an t-idirnascaire a bheartaítear nasc idir an gréasán 400 kV in Éirinn agus an gréasán 275 kV lena mbaineann ciorcad dúbailte i dTuaisceart Éireann. Is é 1,500 MW cumas ainmniúil na gciorcad atá ina mbonn leis na gréasáin 400 kV agus 275 kV sin.

---

²¹ Is é MVA (aimpéir meigeavolta) an t-aonad tomhais atá ceart go teicniúil le cumas ciorcaid tarchuir agus claochladáin chumhachta a léiriú, agus déantar amach é trí voltas (V) a iolrú faoi shruth (A = aimpéar/aimpéir). Tá sé iompaithe ina ghnás, áfach, MW a úsáid don chuspóir seo i gcáipéisí neamhtheicniúla. Mar sin de, sa chomhthéacs seo, beidh MW idirghalartaithe le MVA sa chaibidil seo.

- Is é 1,500 MW cumas ainmniúil an idirnascaire thuaidh-theas atá ann cheana²². Beidh an t-idirnascaire a bheartaítear ina bhonn leis an dara hidirnascaire thuaidh-theas agus feidhmeoidh sé in aon treo leis an idirnascaire atá ann cheana. Mar sin de, tiocfaidh cumas ainmniúil 1,500 MW le cumas an idirnascaire atá ann cheana.
- Léiríonn staidéir freisin go bhféadfaí bheith ag súil le sreafaí cumhachta suas go 1,100 MW dá dtarraingeofaí siar na teorainneacha atá leis an gCumas Iomlán Aistrithe faoi láthair. Tá sé stuama mar sin an córas a dhearadh le cumas 1,500 MW, a chuimsíonn 1,100 MW móide cumas breise le haghaidh forbairt amach anseo.

2.3 TAIRBHÍ AN IDIRNASCAIRE A BHEARTAÍTEAR

33 Tá na hiarratasóirí faoi seach sásta gur gá idirnascaire ardchumais leictreachais breise idir gréasáin leictreachais na hÉireann agus Thuaisceart Éireann a fhorbairt d'fhonn oibleagáidí na dtreoirilínte náisiúnta agus threoirilínte an Aontais Eorpaigh maidir le beartas fuinnimh a chomhlíonadh agus a chur i bhfeidhm. Soláthraíonn an t-idirnascaire a bheartaítear go leor tairbhí teicniúla agus tairbhí eile a thacaíonn le seachadadh na bpríomhchuspóirí beartais a bhaineann le hiomaíochas, le hinbhuanaitheacht agus le daingneacht an tsoláthair in Éirinn agus i dTuaisceart Éireann. Tá sreafaí cumhachta ar an idirnascaire reatha teoranta faoi láthair do luach atá píosa maith faoi bhun a chumais ainmniúil, d'fhonn cobhsaíocht an chórais a chinntiú ar fud oileán na hÉireann. Tá an teorainn seo i bhfeidhm mar gheall ar an tionchar féideartha ar dhaingneacht an tsoláthair má tharlaíonn bristeach gan choinne san idirnascaire reatha ag sreafaí cumhachta níos airde, rud a chruthódh deacrachtaí do-ghlactha maidir le voltas agus cobhsaíocht minicíochta. Beidh an dara hidirnascaire thuaidh-theas ina chabhair chun an baol seo a réiteach, cionn is go soláthraítear sreabhadh cumhachta ar leith leis nach mbaineann leis an idirnascaire atá ann cheana féin. Laghdaíonn sé seo an baol i leith scaradh córais go mór.

34 Is iomaí tairbhe a shonraítear mar thoradh ar bhaint na srianta atá ar aistrithe sreafa cumhachta faoi láthair idir Éire agus Tuaisceart Éireann. Tá an méid seo a leanas i measc na dtairbhí sin:

---

²² Cé go bhfuil cumas ainmniúil 1,500 MW ag an líne lasnairde 275 kV lena mbaineann ciorcad dúbailte atá ann cheana, níl ach cumhacht iomlán de 1,200 MW ag na claochladáin ag Fostáisiún Lú.

2.3.1 Iomaíocht a Fheabhsú trí na Srianta ar Fheidmiú Éifeachtúil an Mhargaidh Aonair Leictreachais Uile-Oileáin a Laghdú

- 35 Bhí srian ar chustaiméirí baile agus tráchtála in Éirinn agus i dTuaisceart Éireann riamh anall, faoi mar a bhí i dtíortha eile san Aontas Eorpach. Soláthróir monaplachta leictreachais a bhí acu gan aon iomaíocht sa mhargadh soláthair leictreachais. Comhthionscnamh é an Tionscadal Uile-Oileáin arna stiúradh ag an gCoimisiún um Rialáil Fuinnimh (CER) agus ag Údarás Thuaisceart Éireann um Rialáil Fóntas (NIAUR). Is é aidhm an tionscadail margadh aonair a chruthú faoi choinne gás nádúrtha agus leictreachais ar oileán na hÉireann. Bunaíodh an Margadh Aonair Leictreachais uile-oileáin (SEM)²³ go rathúil i mí na Samhna 2007, rud a chuir tús le trádáil leictreachais mhórdhíola in Éirinn agus i dTuaisceart Éireann ar bhonn uile-oileáin. Is é an aidhm atá leis an Margadh Aonair Leictreachais trádáil trasteorann sa leictreachas a chur chun cinn ar mhaithe leis na tomhaltóirí go léir ar oileán na hÉireann.
- 36 Ciallaíonn easpa an dara hidirnascaire thuaidh-theas faoi láthair go bhfuil scrogall suntasach bonneagar ann a chuireann srian ar shreafaí cumhachta idir an dá chóras. Tá nascáil chuí agus oiriúnach na ngréasán tarchuir ar leithligh ar bhealach áirithe le go mbeidís ag feidmiú mar ghréasán tarchuir sioncronaithe aonair de dhíth le haghaidh feidmiú éifeachtúil an mhargaidh leictreachais ar oileán na hÉireann. Leis seo a bhaint amach, níor mhór go mbeadh leibhéal agus iontaofacht an idirnasctha in ann freastal ar an éileamh a bhíonn ar shreabhadh trasteorann cumhachta ag gach tráth, fiú i rith suaitheadh córais. Faoi mar a dhéantar cur síos air i **Rannán 2.2.3.1**, d'fhonn bainistíocht a dhéanamh ar an mbaol i leith scaradh córais, tá aistrithe cumhachta ar an idirnascaire reatha teoranta don leibhéal inar féidir leis an dá chóras bainistíocht a dhéanamh ar an éagthroime giniúna/lóid a bhíonn mar thoradh ar scaradh córais. Meastar gur srian suntasach ar mhargadh aonair leictreachais éifeachtach a chinntiú é an brath reatha ar idirnascaire singil. Cruthaíonn an srian neamhéifeachtúlacht sa mhargadh, de dheasca teorainneacha oibriúcháin ar chumas aistrithe agus is é breis costais a eascraíonn as seo do chustaiméirí de dheasca nach ligeann sé do na gineadóirí is éifeachtaí rochtain gan srian a bheith acu ar an margadh ag gach tráth.
- 37 De thoradh an íosmhéid idirnasctha san am i láthair, ní féidir leictreachas a thrádáil go héifeachtach chun na tairbhí iomlána a sholáthródh an margadh aonair leictreachais uile-oileáin do chustaiméirí a éascú. Laghdóidh tógáil idirnascaire ardchumais eile an fhéidearthacht go mbeidh éagobhsaíocht sa chóras le sonrú a eascraíonn as cliseadh idirnascaire amháin go

---

²³ Is é an SEM an struchtúr margaidh leictreachais atá i bhfeidhm faoi láthair ar oileán na hÉireann. Beartaítear an struchtúr margaidh seo a aistriú ina mhargadh Aonair Leictreachais Comhtháite (I-SEM), rud a fhágfaidh go mbeifear in ann an margadh a chomhtháthú le Spriocshamhail na hEorpa. Beartaítear déanamh amhlaidh in 2017. Is ionann bunaidhmeanna an dá struchtúr margaidh.

leibhéal inghlactha; is féidir an teorainn aistriithe ar fud an idirnascaire a mhéadú, dá bhrí sin, i dtreo a chumais ainmniúil, gníomh a cheadaíonn trádáil níos mó i gcumhacht leictreach chomh maith le daingneacht fheabhsaithe an tsoláthair. Tairbhe bhreise a bhaineann le hidirnascaidh feabhsaithe ardvoltais ná go bhféadfaí níos mó leasa a bhaint as na línte ceangail 110 kV atá ann cheana féin agus nach mbeadh gá iad a bhaint go huathoibríoch de sheirbhís i gcás bhristeach an idirnascaire reatha 275 kV, faoi mar a tharlaíonn faoi láthair.

- 38 Dá laghdófaí an srian bonneagair atá ann faoi láthair idir an dá dhlínse, bhainfeadh an dara hidirnascaire an plódú seo nach bhfuil gá leis agus, mar a dúradh sa litir²⁴ **a sheol Coiste an Mhargaidh Aonair Leictreachais chuig EirGrid ar an 18 Bealtaine 2015, bheadh an margadh aonair leictreachais uile-oileáin in ann feidhmiú ní b'éifeachtaí, ar aon dul lena chuspóirí dearaidh²⁵. Thug staidéar a rinne EirGrid agus SONI le fios go mbeadh tairbhí bliantúlaithe le baint ag an margadh as seachadadh an dara hidirnascaire thuaidh-theas; bheadh timpeall €20 milliún in aghaidh na bliana i gceist in 2020 agus idir €40 milliún agus €60 milliún faoi 2030²⁶.**

2.3.2 Daingneacht an tSoláthair a Fheabhsú trí Nasc Iontaofa Ardchumais a Chur ar Fáil idir an Dá Chuid den Chóras Tarchuir Uile-Oileáin

- 39 Mar gheall ar shrianta atá ar an gcumas aistriithe atá ar fáil don idirnascaire reatha, tá an méid tacaíochta is féidir le córas amháin a thabhairt don chóras eile ó thaobh dhaingneacht an tsoláthair de teoranta go mór. Sna Ráitis ar Chumas Giniúna²⁷ ó EirGrid agus ó SONI roimhe seo, nithe ar fhoilsigh siad iad i gcomhar a chéile, leagadh béim ar an tslí gur i mbaol suntasach ón mbliain 2016 amach a bheadh an infhaighteacht ar ghiniúint le freastal ar an éileamh tuartha i dTuaisceart Éireann de thoradh na tacaíochta teoranta atá aige.

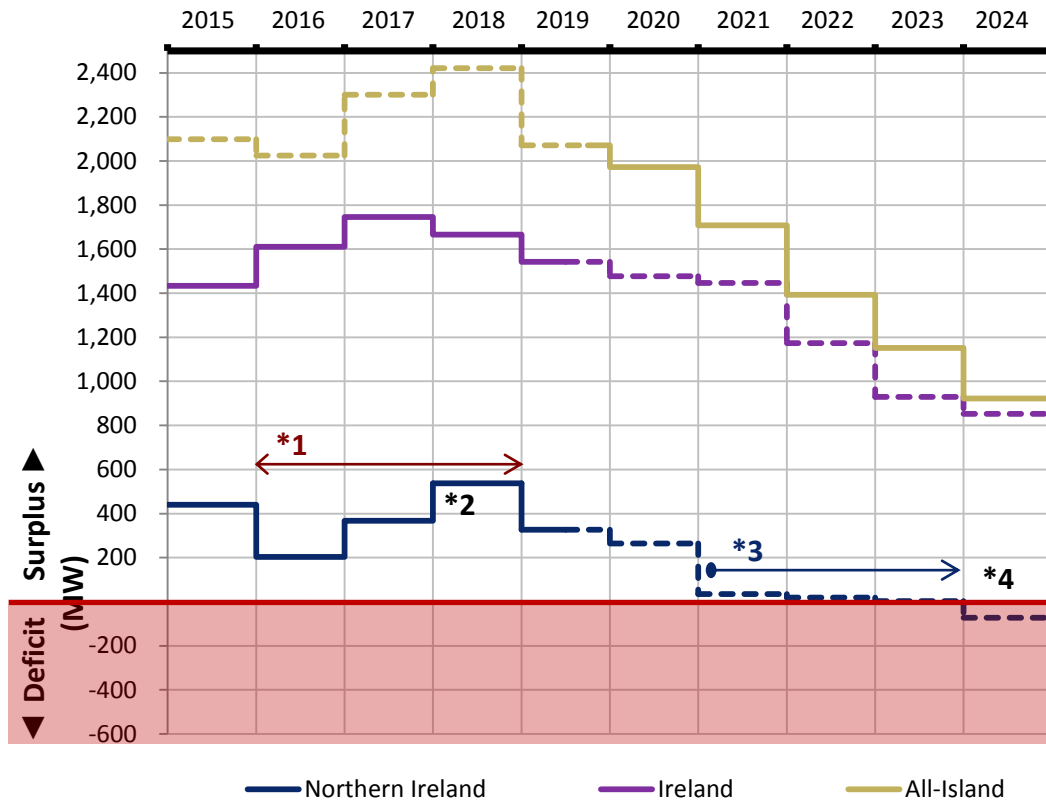
---

²⁴ Féach Aguisíní Imleabhar 3B, *Coiste an Mhargaidh Aonair Leictreachais chuig EirGrid cpt maidir leis an Idirnascaire Thuaidh-Theas*.

²⁵ Leagtar príomhchuspóirí an SEM amach ar <http://www.allislandproject.org/GetAttachment.aspx?id=5d50b98a-5aef-47e1-a3f7-904cc7aeac9e>.

²⁶ Feic *The Need for a Second North South Electricity Interconnector (An Gá atá leis an Dara Idirnascaire Leictreachais Thuaidh-Theas)*, **Aguisín 2.1, Aguisíní Imleabhar 3B** den EIS. Déantar cur síos sa pháipéar seo ar ríomh mionsonraithe na dtairbhí gaolmhara le haghaidh an tionscadail.

²⁷ <http://www.eirgrid.com/media/Generation%20Capacity%20Statement%202014.pdf>

Fíor 2.2: Leorgacht Cumas Giniúna a Thuartar ar Oileán na hÉireann, 2015-2024

Nóta *1: Beidh conradh seirbhísí cúltaca áitiúla i bhfeidhm ón mbliain 2016 go dtí an bhliain 2018 (agus an bhliain sin san áireamh)

Nóta *2: Tabharfar idirnascaire na Maoile ar ais dá lánchumas sa bhliain 2018

Nóta *3: Beidh srian mór ar aonaid ghuail Chill Ruaidh ón mbliain 2021 i leith

Nóta *4: Dúnfar aonaid ghuail Chill Ruaidh sa bhliain 2024

Foinse: *All-Island Generation Capacity Statement 2015-2024 (Ráiteas ar Chumas Giniúna Uile-Oileáin 2015-2024)*

- 40 Tá gníomh déanta ag SONI chun déileáil leis an mbagairt do dhaingneacht soláthair Thuaisceart Éireann tar éis na bliana 2016. Tar éis próiseas iomaíoch soláthair a chur ar siúl, síníodh conradh idir SONI agus AES Ballylumford le haghaidh seirbhísí cúltaca áitiúla ar fiú 250 MW iad a sholáthar ar feadh tréimhse trí bliana dar tús an 1 Eanáir 2016, agus rogha ag gabháil leis an gconradh 2 bhliain eile a chur leis ina dhiaidh sin. A bhuí leis an gconradh sin, is féidir leanúint le dhá cheann de na haonaid ghaile i mBaile an Longfoirt a fheidhmiú ar chumas atá beagán laghdaithe.

- 41 Comhcheanglaítear sa ghráf i bhFíor 2.2 roinnt measúnuithe ar leorgacht giniúna idir 2015 agus 2024. Léiríonn an líne chorcra na torthaí ar staidéar ar leith ar leorgacht giniúna i gcás na hÉireann agus léiríonn an líne ghorm na torthaí ar staidéar ar leith ar leorgacht giniúna i gcás Thuaisceart Éireann. Baineann torthaí na hÉireann leis an dlínse sin léi féin, i.e. freastal gléasra giniúna na hÉireann ar an réamhaisnéis éilimh in Éirinn, gan an t-idirnascaire thuaidh-theas breise ach le brath 100 MW ar Thuaisceart Éireann tríd an idirnascaire atá ann cheana. Ar an gcuma chéanna, baineann torthaí an staidéir i gcás Thuaisceart Éireann leis an dlínse sin léi féin, i.e. gan an t-idirnascaire thuaidh-theas breise ach le brath 200 MW ar Éirinn.
- 42 Chomh maith leis an dá staidéar ar leith seo, rinneadh measúnú freisin chun staid na leorgachta giniúna a thaispeáint ar bhonn uile-oileáin, agus úsáid á baint as an nginiúint uile ar an oileán chun freastal ar an réamhaisnéis comhlóid. Cuireann an líne órga sholadach an méid sin in iúl. Tá feidhm ag an méid sin ar choinníoll go mbeidh an t-idirnascaire breise thuaidh-theas ann faoi dheireadh na bliana 2019.
- 43 Ar mhaithe le hiomláine, leanadh den staidéar aonair i gcás na hÉireann (corcra) agus i gcás Thuaisceart Éireann (gorm) thar 2019 (a léirítear le línte briste) chun an staid a chur in iúl i gcás go gcuirfí moill ar thionscadal an idirnascaire. Ar an dóigh chéanna, toisc nach mbeidh na torthaí i dtaca leis an gcomhchóras uile-oileáin (órga) infheidhme go dtí go mbeidh an dara hidirnascaire ann ó dheireadh na bliana 2019 amach, léirítear na torthaí leorgachta uile-oileáin roimh dheireadh na bliana 2019 freisin (línte órga briste) chun an staid a chur in iúl i gcás go gcuirfí an t-idirnascaire i gcrích go luath. Is é an tairbhe a ghabhann leis an gcur chuige seo ná go dtugtar deis breithniú iomlán a dhéanamh ar thionchar an dara hidirnascaire thuaidh-theas ar an dá dhlínse i dtréimhse iomlán an mheasúnaithe ar leorgacht giniúna (2015-2024).
- 44 Léirítear sa ghráf go mbeidh cumas leordhóthanach i dTuaisceart Éireann suas go dtí deireadh na bliana 2020 (an líne ghorm) mar thoradh ar theacht i bhfeidhm an chonartha seirbhíis cúltaca áitiúla sa bhliain 2016 agus ar Idirnascaire na Maoile a thabhairt ar ais dá lánchumas sa bhliain 2018. Déanfaidh srianta ar astuithe ar an stáisiún giniúna i gCill Ruaidh dochar tromchúiseach do leordhóthanacht an chórais ón mbliain 2021 amach, rud a chuirfidh daingneacht an tsoláthair i dTuaisceart Éireann i mbaol suntasach mura mbeidh an dara hidirnascaire thuaidh-theas i bhfeidhm faoin am sin.
- 45 Má tá an dara hidirnascaire thuaidh-theas i bhfeidhm (an líne órga), ní bheidh daingneacht an tsoláthair i dTuaisceart Éireann, agus í mar chuid den chomhchóras uile-oileáin, i mbaol a thuilleadh. Leagann sé sin béim ar a thábhachtaí atá an t-idirnascaire a bheartaítear chun daingneacht an tsoláthair i dTuaisceart Éireann a choimeád agus, lena chois sin, léiríonn sé an bhuantairbhe i dtaobh dhaingneacht an tsoláthair do thomhaltóirí ar fud an oileáin san fhadtéarma.

2.3.3 Tacú le Forbairt ar Ghiniúint Cumhachta In-athnuaite trí Mhalairt Sholúbtha na Sreafaí Cumhachta thar Chuid Mhór den Oileán a Fheabhsú

- 46 Mar fhreagra ar Airteagal 4 de Threoir 2009/28/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 23 Aibreán 2009 maidir le húsáid fuinnimh ó fhoinsí in-athnuaite a chur chun cinn [an Treoir um Fhuinneamh In-Athnuaite], (feic an *Tuarascáil Phleanála, Imleabhar 2A* de na cáipéisí iarratais le haghaidh sonraí), chuir Rialtas na hÉireann *Plean Gnímh Náisiúnta um Fhuinneamh In-athnuaite (NREAP)* faoi bhráid Choimisiún an Aontais Eorpaigh. Cuireann Tuaisceart Éireann le NREAP na Ríochta Aontaithe. Leag Rialtas na hÉireann agus Rialtas Thuaisceart Éireann beartais shoiléire amach maidir le méadú an fhuinnimh a tháirgtear ó fhoinsí fuinnimh in-athnuaite ar oileán na hÉireann. I dTuaisceart Éireann, tá DETI ag breithniú socruithe a thioctaidh i bhfeidhm nuair a scoirfead de na socruithe NIRO atá ann faoi láthair, rud a d'fhéadfadh tionchar a imirt ar an méid ábhair in-athnuaite a thioctaidh chun cinn i dTuaisceart Éireann. Is féidir a bheith cinnte áfach go gceanglófar cuid mhór de na foinsí giniúna fuinnimh in-athnuaite i dTuaisceart Éireann roimh 2017 agus, i gcomhar leis na príomhchúiseanna eile leis an dara hidirnascaire Thuaidh-Theas, lena n-áirítear daingneacht mhéadaithe an tsoláthair agus éifeachtúlacht níos fearr sa mhargadh leictreachais uile-oileáin, tá cás láidir le déanamh i gcónaí go bhfuil gá leis an idirnascaire a bheartaítear.
- 47 Tá acmhainní suntasacha féideartha le haghaidh fuinneamh gaoithe sa dá dhlínse mar gheall ar thíreolaíocht agus ar thopagrafaíocht oileán na hÉireann. Táthar ag súil go mbainfidh tairbhí suntasacha don dá gheilleagar le forbairt agus le hídiú na n-acmhainní seo agus, i gcomhthráth, go bhfeabhsófar éagsúlacht iomlán an tsoláthair, go laghdófar an spleáchas ar bhreoslaí iompórtáilte iontaise agus go laghdófar astuithe CO₂ san earnáil chumhachta. D'fhonn freastal ar spriocanna 2020 i leith Foinsí Fuinnimh In-athnuaite Leictreachais (RES-E) in Éirinn agus i dTuaisceart Éireann, réamh-mheastar go mbainfidh an méid giniúint gaoithe ar fud oileán na hÉireann cumas suiteáilte idir 4,400 MW agus 4,900 MW amach faoi 2020.²⁸ De réir na leibhéal seo, beidh ceann de na treánna is airde ar domhan de ghiniúint ghaoithe, mar chéatadán de mhéid an chórais, ag Éirinn agus ag Tuaisceart Éireann. Príomhshrian amháin ar an bhforbairt phraiticiúil ar ghiniúint ghaoth-thiomáinte is ea cumas na gcóras tarchuir reatha glacadh leis an saghas sin giniúint cumhachta agus bainistíocht a dhéanamh air.
- 48 Cuireann an dara hidirnascaire thuaidh-theas leis an gcuspóir seo trí na teorainneacha aistrithe cumhachta atá idir an dá chóras cumhachta faoi láthair a réiteach. De thoradh na saincheiste seo i leith aistriú cumhachta a réiteach, beifear in ann athmhachnamh a dhéanamh ar raon leathan de mhéadracht oibriúcháin ar bhonn uile-oileáin. San áireamh sa mhéadracht

---

²⁸All-Island Generation Capacity Statement 2014-2023 (Ráiteas ar Chumas Giniúna Uile-Oileáin 2014-2023).

oibriúcháin seo tá casmhóimint sioncronachta, táimhe, cumhacht fhreasaitheach dhinimiciúil agus cumhacht fhreasaitheach. Ní amháin go ndéanann an cumas chun na saintréithe sin a roinnt ar bhonn uile-oileáin scaradh córais a mhaolú ach feabhsaíonn sé an cumas maidir le i bhfad níos mó RES-E a chur san áireamh ná mar a thiocfadh le ceachtar córas a dhéanamh go daingean agus go héifeachtúil leo féin.

- 49 Dá bhrí sin, cuireann an dara hidirnascaire go mór le cobhsaíocht an chórais ar an oileán toisc go méadaíonn an leibhéal RES-E atá suiteáilte ar an oileán chun spriocanna in-athnuaite amach anseo a bhaint amach in Éirinn agus i dTuaisceart Éireann.

2.3.4 Ceantar Thoir Thuaidh na hÉireann a Atreisiú

- 50 Le linn an chomhairliúcháin phoiblí san iarratas roimhe seo ar cheadú le haghaidh Fhorbairt Idirnasctha 400 kV na Mí-Thír Eoghain, ceistíodh, go hintuigthe, an 'gá' a bhí leis an bhforbairt, i bhfianaise an laghdaithe ar ídiú leictreachais mar thoradh ar an gcor chun donais eacnamaíoch. Thosaigh an cor chun donais eacnamaíoch sa dara leath den bhliain 2008. Bhí sé ina bhunús le meath mór ginearálta ar ídiú leictreachais in Éirinn. Mar sin féin, is léir ó na rannáin thuas, nach bhfuil na cúiseanna le haghaidh bhunú an dara hidirnascaire thuaidh-theas fánaithe go feadh aon mhéid ábhartha de bharr an laghdaithe ar ídiú leictreachais náisiúnta a d'eascair as an gcor chun donais eacnamaíoch. Chuaigh an laghdú ar ídiú leictreachais i réigiún thoir thuaidh na hÉireann i bhfeidhm go mór agus go soiléir, áfach, ar an ngá atá le hatreisiú an ghréasáin tarchuir sa taobh sin tíre ó thaobh dhaingneacht an tsoláthair de.
- 51 Mar chuid den athmheasúnú ar an idirnascaire a bheartaítear, a rinneadh ó tarraingíodh an t-iarratas pleanála roimhe seo siar i mí an Mheithimh 2010, rinne EirGrid athscrúdú rialta ar an mbaol i leith dhaingneacht an tsoláthair sa réigiún thoir thuaidh i bhfianaise an choir chun donais eacnamaíoch. Trí úsáid a bhaint as na réamhaisnéisí airmheánacha éilimh a tugadh sa cháipéis *All-Island Generation Capacity Statement 2015–2024 (Ráiteas ar Chumas Giniúna Uile-Oileáin 2015-2024)*, fuarthas amach go mbeadh an buaicéileamh sa cheantar fós faoi bhun an leibhéil chriticiúil amach ó dheireadh na tréimhse pleanála (ar feadh breis agus deich mbliana). Dá bhrí sin, mura dtagann téarnamh geilleagrach níos treise chun cinn sa cheantar agus/nó mura dtagann mórthomhaltóir tionsclaíoch nua amháin nó níos mó chun cinn, is dóchúil nach mbeidh gá le hatreisiú an ghréasáin sa cheantar ar chúiseanna a bhaineann le daingneacht an tsoláthair laistigh de na deich mbliana atá amach romhainn.
- 52 Cé nach bhfuil an gá le réigiún thoir thuaidh na hÉireann a atreisiú ar chúiseanna a bhaineann le daingneacht an tsoláthair ina thoisic spreagtha láithreach a thuilleadh le haghaidh sheachadadh an idirnascaire a bheartaítear (ós rud é go meastar anois nach mbeidh an t-atreisiú sin ag teastáil go ceann deich mbliana ar a laghad), dá dtógfá an t-idirnascaire, d'atreiseofaí an ceantar mar thoradh ar chiorcad breise ardchumais sa réigiún, rud a laghdódh

sreafaí ar na ciorcaid atá ann faoi láthair. Bunaithe ar na réamh-mheastacháin reatha, sholáthródh an t-atreisiú sin dóthain cumas tarchuir breise sa cheantar chun freastal ar fhás san idiú leictreachais ar feadh blianta fada agus bheadh an réigiún thoir thuaidh i staid mhaith freisin dá dtiocfadh téarnamh geilleagrach ní ba threise chun cinn sna blianta amach romhainn.

2.4 AN CHONCLÚID LENA MBAINNEANN AN GÁ STRAITÉISEACH ATÁ LEIS AN TIONSCADAL

53 Is í an fhírinne ghlan í gur mhol CER agus NIAUR araon gurb ann do chás ag a bhfuil bonn geilleagrach agus straitéiseach le haghaidh idirnascaire breise ardchumais a nascfadh córais tarchuir leictreachais na hÉireann agus Thuaisceart Éireann le chéile. Thacaigh dhá Rialtas na ndlínsí sin leis an moladh seo²⁹.

54 Rinneadh athmhachnamh sa phróiseas um athmheasúnú (2010-2013) ar ghá straitéiseach, ar réasúnaíocht, ar fhírinniú agus ar thairbhí na forbartha idirnasctha. Rinneadh breithniú ann ar an réimse tairbhí a leagann béim ar an ngá atá leis an idirnascaire a bheartaítear agus ar na cuspóirí beartais náisiúnta agus ar chuspóirí beartais an Aontais Eorpaigh a thacaíonn lena seachadadh éifeachtach. Rinneadh breithniú freisin sa phróiseas um athmheasúnú ar roghanna malartacha (lenar áiríodh iad siúd a mhol tríú páirtithe le linn comhairliúcháin) agus mínítear ann an fáth gurb é an dara hidirnascaire thuaidh-theas an t-aon rogha amháin a thabharfaidh aghaidh iomlán ar an ngá straitéiseach a sainaitníodh.

55 Cuireadh an méid seo a leanas in iúl sa phróiseas um athmheasúnú:

- Tá gá straitéiseach soiléir agus láithreach leis an dara hidirnascaire thuaidh-theas i rith an ama;
- Is é an t-aon rogha amháin a shásóidh an gá straitéiseach a sainaitníodh ná ciorcad idirnascaire ardchumais trasteorann atá nua agus scartha go fisiciúil, a nascfadh idir codanna láidre cuí den dá ghréasán tarchuir reatha ó thuaidh agus ó dheas den teorainn; agus
- Cinntíonn idirnascaire thuaidh-theas breise go bhfuil daingneacht an tsoláthair i dTuaisceart Éireann ag cloí go hiomlán leis an gcaighdeán maidir le leorgacht giniúna

---

²⁹ Measúnú agus meastóireacht an CER agus NIAUR – *Joint Report on the Case for a Second North South Interconnector (Comhthuarascáil maidir leis an gCás le haghaidh an Dara hIdirnascaire Thuaidh-Theas)*, Comh-fhormhuiniú na Rialtas: *All-Island Energy Market – A Development Framework (Margadh Fuinnimh Uile-Oileáin – Creat Forbartha)*, Ich 5, Ich 10.

do na blianta staidéir uile a chlúdaítear sa leagan is déanaí den *All-Island Generation Capacity Statement (Ráiteas ar Chumas Giniúna Uile-Oileáin)*.

- 56 Beidh an t-idirnascaire a bheartaítear mar réiteach ar an mbaol i leith scaradh córais agus méadóidh sé cumas aistrithe idir an dá chóras, in éineacht le hatreisiú córais lena mbaineann. Bainfidh na tairbhí straitéiseacha a leanas leis seo: iomaíocht mhargaidh a fheabhsú i gcomhthéacs an SEM; tacú le forbairt giniúint cumhachta in-athnuaite; agus daingneacht an tsoláthair a fheabhsú.
- 57 De bharr an mhéadaithe mar thoradh air seo ar chumas idirnasctha trasteorann, beidh tomhaltóirí agus táirgeoirí ar oileán na hÉireann in ann lántairbhe a bhaint as an SEM. Beidh coigilteas de thart ar €20 milliún ann in 2020 agus tiocfaidh ardú air seo faoin mbliain 2030 le go mbeidh an coigilteas idir €40 milliún agus €60 milliún. Le déanaí anuas, tugtar forbhreathnú ar an ngá leis an tionscadal sa doiciméad *Your Grid, Your Views, Your Tomorrow - A Discussion Paper on Ireland's Grid Development Strategy (Do Líonra, Do Thuairimí, Do Thodhchaí - Páipéar Plé ar Straitéis Forbartha Líonra na hÉireann)* ó EirGrid a foilsíodh an 27 Márta 2015. Sa doiciméad sin, cuirtear san áireamh an fhaisnéis is nuáí atá ar fáil, lena n-áirítear i measc nithe eile fortheilgin eacnamaíocha agus éilimh amach anseo.
- 58 Tá tairbhí na forbartha a bheartaítear leagtha amach ar leathanaigh 34-35 d'Aguisín 1 den doiciméad, agus deimhnítear iontu na tairbhí i dtéarmaí na nithe seo a leanas:
- Feabhas a chur ar an iomaíochas agus ar oibriú eacnamaíoch gineadóirí trí shrianta ar shreafaí cumhachta thar an teorainn;
  - Feabhas a chur ar dhaingneacht an tsoláthair trí chomhroinnt níos fearr ar an nginiúint a cheadú ar fud an oileáin;
  - An tsolúbthacht riachtanach le haghaidh giniúint in-athnuaite a sholáthar; agus
  - Daingneacht fhadtréimhseach an tsoláthair a áirithiú don chuid soir ó thuaidh de ghréasán na hÉireann.
- 59 Dheimhnigh athbhreithneoirí seachtracha (i.e. London Power Associates [LPA]) go raibh gá leis an tionscadal freisin. Tá an tuarascáil seo ó LPA san áireamh in Aguisín 2 leis an bpáipéar plé. *External Peer Review of Grid 25 Review (2015) for EirGrid (Athbhreithniú Piaráí Seachtrach ar an Athbhreithniú ar Grid25 [2015] d'EirGrid)* is teideal don tuarascáil.
- 60 Tá *Your Grid, Your Views, Your Tomorrow - A Discussion Paper on Ireland's Grid Development Strategy (Do Líonra, Do Thuairimí, Do Thodhchaí - Páipéar Plé ar Straitéis Forbartha Líonra na hÉireann)* agus aguisíní gaolmhara san áireamh in **Imleabhar 3B - Ábhar Tagartha**, den EIS.

3 SCÓPÁIL AN EIS

3.1 RÉAMHRÁ

1 Tá comhairliúchán ina chuid thábhachtach de phróiseas na Measúnachta Tionchair Timpeallachta (EIA); sa chomhthéacs sin, cuireann comhairliúchán le gníomhaireachtaí reachtúla, le páirtithe leasmhara, leis an bpobal agus leis an bpobal lena mbaineann (lena n-áirítear úinéirí talún) agus le heagraíochtaí ionadaíocha eile deis ar fáil maidir leis an méid seo a leanas, i measc nithe eile:

- Cúrsaí maidir leis an tionscadal a bheidh ina mbonn eolais d'ullmhú an Ráitis Tionchair Timpeallachta (EIS) a shainaitheint;
- Bearta maolaithe a chuimsiú más féidir i ndearadh an tionscadail sna luathchéimeanna (mar shampla, maolú trí thionchar féideartha áirithe a sheachaint), lena n-áirítear an tionchar áitiúil sin a d'fhéadfaí a shainaitheint le linn comhairliúcháin agus rannpháirtíochta leis an bpobal agus le húinéirí talún;
- Saineolas agus eolas daoine aonair, úinéirí talún, pobal áitiúil, saineolaithe, grúpaí leasmhara agus gníomhaireachtaí agus comhlachtaí reachtúla agus eagraíochtaí neamhrialtais a chur san áireamh;
- Rannpháirtíocht i gcinntí atá fós le déanamh a spreagadh; agus
- A chinntiú go gcuirfidh an t-údarás inniúil aighneachtaí agus breithnithe san áireamh le linn phróiseas na cinnteoireachta.

2 Déantar cur síos ar mhéid agus ar chineál an chomhairliúcháin phoiblí agus na rannpháirtíochta poiblí a rinneadh ó 2007 i dtaca le gach céim den forbairt a bheartaítear i gcáipéis ar leith, *Public and Landowner Consultation Report (Tuarascáil ar an gComhairliúchán leis an bPobal agus le hÚinéirí Talún)* (feic **Imleabhar 2B** de na cáipéisí iarratais). Leagtar amach cuspóirí na straitéise comhairliúcháin ginearálta sa tuarascáil sin chomh maith lena struchtúr, sonraí maidir leis na gníomhaíochtaí comhairliúcháin agus rannpháirtíochta ar fad, an t-aiseolas a fuarthas agus an dóigh ar freagraíodh don aiseolas sin.

3 Tugtar breac-chuntas sa chaibidil seo ar na ceanglais maidir leis an gcomhairliúchán a dtugtar faoi agus a bhaineann le próiseas an EIA sula gcuirtear an t-iarratas ar fhaomhadh pleanála isteach chuig an mBord Pleanála (an Bord), agus meastar ann go sonrath gurb ionann comhairliúchán agus aiseolas a fháil maidir leis na nithe seo a leanas:

- Na cúrsaí ar mheas na comhlachtaí, gníomhaireachtaí, grúpaí agus daoine aonair éagsúla gur cheart measúnú a dhéanamh orthu san EIS agus na modhanna a úsáidfear i gcomhair an mheasúnaithe sin;
  - Tionchar dóchúil na mbeart maolaithe d'fhonn inghlacthacht fhéideartha tionchair iarmharaigh ar bith a chinneadh; agus
  - Breathnú ar roghanna eile d'fhonn a chinntiú go ndéanfar na roghanna is suim le gach páirtí a mheasúnú.
- 4 Ba cheart a thabhairt faoi deara, toisc go bhfuil an próiseas EIA atriallach, gur féidir leanúint, agus leanfar, den chomhairliúchán agus den rannpháirtíocht phoiblí tríd an bpróiseas um thoilíú forbartha ar fad.
- 5 Breathnaítear ar an tuairim scópála a fuarthas ón mBord sa chaibidil seo freisin.

3.2 CÚLRA

3.2.1 An tIarratas Roimhe seo ar Fhormheas

- 6 Faoi mar a leagtar amach i g**Caibidil 1** den imleabhar seo den EIS, cuireadh iarratas ar phleanáil isteach chuig an mBord maidir le toiliú forbartha i mí na Nollag 2009, agus tarraingíodh siar é ina dhiaidh sin i mí an Mheithimh 2010.
- 7 Tugadh faoi lear suntasach oibre maidir leis an iarratas roimhe seo, lena n-áirítear EIS agus cáipéisí teicniúla, comhshaoil agus pleanála gaolmhara a ullmhú agus a chur isteach. Le bheith cinnte go ndeachthas i ngleic san EIS roimhe seo leis na saincheistanna ba dhócha go mbainfeadh tábhacht leo, tugadh faoi chleachtadh comhairliúcháin ghaolmhair agus scópála neamhghoirmiúla. Bhí idirghabhálacha leis an bpobal lena mbaineann (lena n-áirítear úinéirí talún), le páirtithe leasmhara agus le comhlachtaí forordaithe i gceist leis an gcomhairliúchán a bhí ar bun, agus tugadh faoi chomhairliúchán réamhphleanála leis an mBord freisin.
- 8 Bhí an EIS (2009) mar aon le cáipéisí teicniúla, comhshaoil agus pleanála gaolmhara agus cáipéisí eile ar fáil go poiblí chomh maith le linn thréimhse an iarratais roimhe seo ar fhomheas agus lorg an Bord aighneachtaí ó chomhlachtaí forordaithe, ó pháirtithe leasmhara eile, ón bpobal i gcoitinne agus ó pháirtithe eile. Fuarthas beagnach 1,000 aighneacht i scríbhinn mar fhreagairt don chuireadh seo, lena n-áirítear cinn ó ghníomhaireachtaí agus údarais fhorordaithe agus neamh-fhorordaithe araon, chomh maith le cinn ó úinéirí talún agus ón bpobal i gcoitinne. Baineann go leor dá bhfuil sna haighneachtaí scríofa sin le Measúnacht Tionchair Timpeallachta na forbartha a bheartaítear.

- 9 I mí na Bealtaine 2010, thionóil an Bord éisteacht ó bhéal maidir leis an bhforbairt a bheartaítear. Rinne roinnt comhlachtaí forordaithe agus roinnt ball den phobal aighneachtaí ó bhéal agus aighneachtaí scríofa eile ag an éisteacht ó bhéal. Áiríodh leis sin aighneachtaí ó ghníomhaireachtaí reachtúla áirithe i dTuaisceart Éireann.
- 10 Tá gach aighneacht i scríbhinn agus ó bhéal a fuair an Bord le linn an phróisis iarratais roimhe seo curtha san áireamh in ullmhú an EIS seo (2015). Mar shampla, mar fhreagairt d'aighneachtaí a rinneadh maidir leis an togra roimhe seo, cuimsítear breathnú ar agranamaíocht san EIS seo anois mar thopaic.

3.2.2 An Próiseas um Athmheasúnú agus Tuarascáil Athmheasúnaithe

- 11 I ndiaidh an t-iarratas roimhe seo ar fhormheas a tharraingt siar, rinne EirGrid athmheasúnú cuimsitheach ar an bhforbairt a bheartaítear. Ba é ba chuspóir leis an bpróiseas um athmheasúnú a dhearbhu an raibh nó nach raibh raon feidhme, ábhair, conclúidí agus togra an iarratais roimhe seo fós ábhartha chun bheith ina mbonn eolais faoin iarratas nua ar fhormheas agus chun é a mhúnlú.
- 12 Bhí an próiseas um athmheasúnú ina chéad chéim thábhachtach sa phróiseas comhairliúcháin phoiblí le haghaidh na forbartha atá molta anois toisc gur breathnaíodh ann arís ar roghanna eile teicniúla agus conairí bealaigh / bealaí na líne agus bhí athmheasúnú ardleibhéil ar chúrsaí comhshaoil i gceist leis lena n-áirítear tionchair dhóchúla agus bearta maolaithe.
- 13 Foilsíodh torthaí tosaigh an phróisis um athmheasúnú i gcomhair comhairliúchán poiblí in *Preliminary Re-evaluation Report (Réamhthuarascáil Athmheasúnaithe)* i mí na Bealtaine 2011. Foilsíodh *Final Re-evaluation Report (Tuarascáil Athmheasúnaithe Deiridh)* ina dhiaidh sin i mí Aibreáin 2013 agus pléadh roinnt saincheistanna inti a ardaíodh le linn an phróisis comhairliúcháin maidir leis an *Preliminary Re-evaluation Report (Réamhthuarascáil Athmheasúnaithe)* agus ina dhiaidh. Féach **Aguisín 1.1** agus **Aguisín 1.2, Aguisíní Imleabhar 3B**.
- 14 Bhí athbhreithniú in Aguisín A den *Final Re-evaluation Report (Tuarascáil Athmheasúnaithe Deiridh)* maidir leis na saincheistanna a ardaíodh in aighneachtaí scríofa chuig an mBord agus athbhreithniú ar chur i láthair ag an éisteacht ó bhéal i dtaca leis an iarratas roimhe seo ar cheadú. Bhí freagairt in Aguisín B do na haighneachtaí agus rannpháirtíocht eile a tháinig chun cinn le linn an phróisis um athmheasúnú. Bhí príomh-shaincheistanna ábhartha a ardaíodh inti ina mbonn eolais faoi scópáil agus ábhar an EIS seo agus tá siad le fáil i d**Tábla 3.4**.

3.2.3 An Tuarascáil um Réiteach Tionscadail Roghnaithe

- 15 I ndiaidh an *Final Re-evaluation Report (Tuarascáil Athmheasúnaithe Deiridh)*, cuireadh sonraí ar fáil sa *Preferred Project Solution Report (Tuarascáil um Réiteach Tionscadail Roghnaithe)* a foilsíodh i mí Iúil 2013 maidir leis an rogha dearadh líne le haghaidh na forbartha a bheartaítear. Féach **Aguisín 1.3, Aguisíní Imleabhar 3B**. Áiríodh ar an rogha dearadh líne sin a roghnófar suíomhanna féidearthachta a shainaithint le haghaidh an bhonneagair agus dheardh an bhonneagair, amhail suíomhanna túr, cineálacha túr agus sonraí gaolmhara a bhaineann le tógáil (e.g. rianta rochtana sealadacha).
- 16 I gCaibidil 2 (agus Aguisín C) den *Preferred Project Solution Report (Tuarascáil um Réiteach Tionscadail Roghnaithe)*, tugtar breac-chuntas ar an gcaoi a ndearna foireann an tionscadail aighneachtaí maidir leis an *Final Re-evaluation Report (Tuarascáil Athmheasúnaithe Deiridh)* a athbhreithniú agus a bhreithniú. Áiríodh leis seo, i measc nithe eile:
- Aighneachtaí a fuarthas ó chomhlachtaí forordaithe agus ó pháirtithe leasmhara eile maidir le saincheistanna um ábharthacht, nó i bhfreagairt don *Final Re-evaluation Report (Tuarascáil Athmheasúnaithe Deiridh)*; agus
  - Aighneachtaí a bhain le hábhar an EIS ionchasach.
- 17 Soláthraíodh an fócas i ndearadh na líne a roghnófar mar a foilsíodh sa *Preferred Project Solution Report (Tuarascáil um Réiteach Tionscadail Roghnaithe)* maidir le rannpháirtíocht leanúnach le húinéirí talún, go háirithe maidir le sainláithreánú na struchtúr ar thailte, mar aon le suirbhé, dearadh agus measúnú eile ar an gcomhshaol, i gcomhairliúchán le húdaráis fhorordaithe, le páirtithe leasmhara eile agus le baill den phobal. Soláthraíodh deis sa *Preferred Project Solution Report (Tuarascáil um Réiteach Tionscadail Roghnaithe)* chomh maith chun aiseolas a thabhairt maidir leis na saincheistanna a bhfuil aghaidh le tabhairt orthu san EIS. Maidir leis sin, i gCaibidil 6 den *Preferred Project Solution Report (Tuarascáil um Réiteach Tionscadail Roghnaithe)* soláthraíodh achoimre ghinearálta ar phróiseas an EIA agus tugadh breac-chuntas inti ar na cúrsaí ar moladh aghaidh a thabhairt orthu san EIS le haghaidh na forbartha a bheartaítear. Bhain formhór na saincheistanna a ardaíodh in aighneachtaí i scríbhinn ina dhiaidh sin agus le linn plé le páirtithe leasmhara ag na himeachtaí comhairliúcháin le tionchar féideartha na forbartha a bheartaítear ar an gcomhshaol a bhí rangaithe go leathan faoi na ceannteidil seo a leanas:-
- Agranamaíocht;
  - An Pobal agus Daonra agus Tionchar Eacnamaíoch (lena n-áirítear gaireacht do ghabhdóirí cónaithe);
  - Díluacháil Réadmhaoine agus Cailliúint Forbartha;

- Oidhreacht Chultúrtha & Seandálaíocht;
- Éiceolaíocht;
- Sláinte agus EMF;
- An Tírdhreach & Tionchar Amhairc;
- Torann; agus
- Tionchar Carnach.

18 Tá tuilleadh sonraí leagtha amach i Rannán 4.5.2 den *Public and Landowner Consultation Report (Tuarascáil ar an gComhairliúchán leis an bPobal agus le hÚinéirí Talún)* (feic **Imleabhar 2B** a ghabhann leis na cáipéisí iarratais) maidir leis an aiseolas a fuarthas. Ar mhaithe le háisiúlacht, tá na príomh-shaincheisteanna a tháinig chun cinn ón bplé maidir leis an *Final Re-evaluation Report (Tuarascáil Athmheasúnaithe Deiridh)* agus an *Preferred Project Solution Report (Tuarascáil um Réiteach Tionscadail Roghnaithe)* a bhí ina mbonn eolais faoi ábhar an EIS le fáil i d**Tábla 3.4**.

3.3 SCÓPÁIL EIS AGUS AN COMHAIRLIÚCHÁN GAOLMCHAR

3.3.1 Scópáil

19 Tá scópáil ina cuid lárnach d'ullmhú an EIS. Baineann an próiseas maidir le saincheisteanna atá le cuimsiú san EIS a shainaitheint (nó 'scópáil') le tionchair fhéideartha an tionscadail a mheas, na roghanna eile atá ar fáil a bhreathnú agus cinneadh a dhéanamh faoi céard iad na tionchair ar dhócha go dtarlódh siad agus ar dhócha iad a bheith tábhachtach bunaithe ar an bhforbairt a bheartaítear.

20 Féadfaidh forbróir tabhairt faoi ghníomh scópála neamhfhoirmeálta agus dul i gcomhairle le páirtithe éagsúla maidir leis an ngníomh sin. Mar a luadh thuas, féachadh sa chomhairliúchán roimhe seo, lenar áiríodh an t-iarratas roimhe seo ar cheadú, an próiseas um athmheasúnú agus an *Preferred Project Solution Report (Tuarascáil um Réiteach Tionscadail Roghnaithe)*, leis na ceisteanna ar fad a bhaineann leis an idirnascaire a bheartaítear a chur in iúl do pháirtithe leasmhara agus le tuairimí a fháil ó pháirtithe leasmhara ina leith. Féachadh chomh maith lena chinntiú gur breathnaíodh ar bhuarthaí na bpáirtithe leasmhara agus gur tugadh aghaidh orthu le linn phróiseas an deartha agus gur cuireadh isteach sa phróiseas EIA iad. Tugadh faoi chomhairliúchán sonrath chomh maith le comhlachtaí forordaithe (feic **Cuid 3.3.3**) agus daoine eile maidir le cúrsaí a bhfuil aghaidh le tabhairt orthu san EIS. Bhí sé sin ina bhonn eolais faoi scópáil agus ábhar an EIS seo.

3.3.2 Comhairliúchán Réamhiarratais leis an mBord Pleanála maidir le hÁbhar an EIS

- 21 De réir alt 182(E) den *Acht um Pleanáil agus Forbairt, 2000* (arna leasú) (Acht 2000), tionóladh comhairliúcháin réamhiarratais leis an mBord maidir leis an bhforbairt a bheartaítear atá ina hábhar san iarratas seo. Bhí an fhaisnéis a thug an Bord le linn an phlé sin agus aiseolas a fuarthas ón mBord maidir leis an gcomhairliúchán réamhiarratais a tionóladh i dtaca leis an iarratas roimhe seo freisin, ina mbonn eolais faoin EIS chomh maith.
- 22 Tá na príomh-shaincheistean a tháinig chun cinn le linn na gcruinnithe sin agus a bhaineann le hábhar an EIS achoimrithe i d**Tábla 3.1** agus áirítear i d**Tábla 3.4** iad chomh maith.

Tábla 3.1: Comhairliúchán Réamhiarratais leis an mBord Pleanála

Dáta an Chruinnithe	Príomh-shaincheistean
An tIarratas Roimhe seo ar Fhormheas Reachtúil	<p>Áiríodh leis na saincheistean ábhartha a ardaíodh le linn na gcruinnithe réamhiarratais maidir leis an iarratas roimhe seo, i measc nithe eile:</p> <ul style="list-style-type: none"> Roghanna eile (lena n-áirítear líne faoi thalamh [UGC] in aghaidh líne lasnairde [OHL]; roghanna um chonair bhealaigh – lena n-áirítear soir ón Uaimh); Tionchar trasteorann; agus An próiseas um roghnú bealaigh maidir le tithe, seandálaíocht agus oidhreacht chultúrtha.
2 Nollaig 2010	Ba é ba chuspóir leis an gcruinniú sin breac-chuntas a thabhairt ar ghníomhaíochtaí i ndiaidh an t-iarratas roimhe seo a tharraingt siar (i.e. Forbairt Idirnasctha 400 kV na Mí-Thír Eoghain).
31 Iúil 2013	<p>Ba é an fócas sa chruinniú sin an Bord a thabhairt chun dáta maidir leis na gníomhaíochtaí ón gcruinniú roimhe sin lena n-áirítear, i measc nithe eile, torthaí Athbhreithniú an Choimisiúin um Shaineolaithe Neamhspleácha (ar an gcás i leith Forbairt Idirnasctha 400kV na Mí-Thír Eoghain ar fad, nó cuid di, a leagan faoin talamh agus an costas a bhainfeadh leis sin), <i>Government Policy Statement on the Strategic Importance of Transmission and Other Energy Infrastructure (Ráiteas Beartais an Rialtais maidir leis an Tábhacht Straitéiseach a Bhaineann le Tarchur agus le Bonneagar Fuinnimh Eile)</i>, <i>Final Re-evaluation Report (Tuarascáil Athmheasúnaithe Deiridh)</i>, agus gníomhaíochtaí reatha tar éis fhoilsiú an <i>Preferred Project Solution Report (Tuarascáil um Réiteach Tionscadail Roghnaithe)</i> an 16 Iúil 2013.</p> <p>I measc na bpríomh-shaincheistean a bhain le hábhar an EIS bhí: na himpleachtaí (más ann dóibh) a bheadh ann mura lorgófaí cead a thuilleadh don fhostáisiún ag Maothail agus an bhféadfaí an líne a shuí níos faide soir; an próiseas um roghnú bealaigh maidir le tithe, éiceolaíocht agus tírdhreacha stairiúla; agus roghanna eile túr.</p>
20 Lúnasa 2013	D'iarr EirGrid tuairim scópála ón mBord.
15 Deireadh Fómhair 2013	Ba é an fócas sa chruinniú sin an Bord a thabhairt chun dáta maidir le gníomhaíochtaí ó fhoilsiú an <i>Preferred Project Solution Report (Tuarascáil um Réiteach</i>

Dáta an Chruinnithe	Príomh-shaincheisteanna
	<i>Tionscadail Roghnaithe</i>), lena n-áirítear rannpháirtíocht le húinéirí talún, mionathruithe ar an dearadh líne táscach agus saincheisteanna a tháinig chun cinn. Cuireadh béim sa phlé chomh maith ar nósanna imeachta maidir le tionchar trasteorann féideartha comhshaoil na forbartha a bheartaítear ar an gcomhshaoil i gceantar i mBallstát.
11 Nollaig 2013	D'eisigh an Bord a thuairim scópála faoin bhfaisnéis a chuireadh san EIS.
18 Nollaig 2013	Ba é an fócas sa chruinniú sin tuairisc chun dáta a thabhairt don Bhord maidir le dréachtú an EIS agus sonraí an iarratais agus tuairim scópála an Bhoird a phlé. I measc na gcúrsaí ábhartha eile bhí saincheisteanna agus nósanna imeachta trasteorann, an <i>Chomhthuarascáil Chomhshaoil</i> agus na deacrachtaí a tháinig chun cinn.
23 Nollaig 2013	Cruinniú leantach ba ea sin chun saincheisteanna sainiúla a tháinig as an gcruinniú an 18 Nollaig a shoiléiriú lena n-áirítear an leibhéal sonraí a bhí le cur i mbreac-chuntas <i>Plean um Bainistiú Comhshaoil Tógála</i> a bheadh le cur san áireamh mar Aguisín leis an EIS.

3.3.3 Comhairliúchán le Comhlachtaí Forordaithe agus le Páirtithe Leasmhara Eile maidir le hÁbhar an EIS

- 23 Ceanglaítear in Alt 182A(4)(b) d'Acht 2000 (arna leasú) ar iarratasóir, agus iarratas á dhéanamh ar forbairt bonneagar tarchuir straitéiseach, na cáipéisí iarratais a chur isteach freisin chuig na húdaráis áitiúla ábhartha agus chuig údaráis fhorordaithe áirithe. Faoi mar a leagtar amach i **Rannán 3.2.1**, cuireadh ábhar an chomhairliúcháin ar fad le linn an iarratais roimhe seo ar cheadú (lena n-áirítear aighneachtaí a rinne na húdaráis fhorordaithe agus páirtithe leasmhara eile roimh agus i rith an éisteacht ó bhéal) san áireamh sa phróiseas a bhí ina bhunús leis an EIS seo.
- 24 Eisíodh ábhar tionscadail chuig na húdaráis ábhartha sin agus chuig páirtithe leasmhara eile agus iarradh orthu go sonrath aighneacht a dhéanamh maidir le cúrsaí / saincheisteanna a mheas siad a bhain le hábhar an tionscadail. Chomh maith leis sin, tionóladh cruinnithe (idir chruinnithe foirmiúla agus chruinnithe neamhfhoirmiúla) le mórán páirtithe, lena n-áirítear na húdaráis áitiúla ábhartha.

- 25 Mar chuid den phróiseas scópála neamhfhoirmiúla a rinne EirGrid, scaipeadh faisnéis faoin tionscadal ar údaráis áitiúla agus fhorordaithe agus ar pháirtithe leasmhara eile ó tarraingíodh siar an t-iaratas roimhe seo ar cheadú. Sainaithnítear cuid de na páirtithe sin i d**Tábla 3.2**.

Tábla 3.2: Údaráis Áitiúla agus Fhorordaithe agus Páirtithe Leasmhara ar Tugadh Faisnéis faoin Tionscadal Dóibh sular Tarraingíodh Siar an tIaratas Roimhe Seo agus ó shin i leith

Údarás / Comhlacht	
An Roinn Ealaíon, Oidhreachta agus Gaeltachta	Iontaobhas Fiadhúla na hÉireann
An Roinn Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil (lena n-áirítear NPWS)	An Coimisiún Sábháilteachta Iarnróid
An Roinn Cumarsáide, Fuinnimh agus Acmhainní Nádúrtha	Iarnród Éireann
An Roinn Comhshaoil, Oidhreachta agus Rialtais Áitiúil (an tSeirbhís Séadchomharthaí Náisiúnta)	An Taisce
Comhairle Chontae na Mí	Suirbhéireacht Gheolaíochta na hÉireann
Údarás Réigiún na Teorann	Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte
Údarás Réigiúnach Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath	An tÚdarás Sláinte agus Sábháilteachta
Comhairle Chontae an Chabháin	Teagasc
Comhairle Contae Mhuineacháin	Feirmeoirí Aontaithe na hÉireann
An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta	An Coimisiún um Rialáil Fuinnimh
Fáilte Éireann	Bord Iascaigh Intíre agus Réigiúnach
An Chomhairle Oidhreachta	Cairde Éanlaith Éireann
Údarás Eitlíochta na hÉireann	An Ghníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil
Údarás na Gaeltachta	

- 26 Rinne comhaltaí d'fhoireann an tionscadail teagmháil freisin le roinnt mhaith de na húdaráis fhorordaithe agus de na comhlachtaí leasmhara a shainaithnítear. Leagadh béim ar leith ar bhonn eolais a chur faoi ábhar an EIS agus tionóladh roinnt cruinnithe leantacha. Tugtar dátaí na gcruinnithe sin i d**Tábla 3.3**.

Tábla 3.3: Cruinnithe le hÚdaráis Fhorordaithe agus le Comhlachtaí Leasmhara

Údaráis Áitiúla & Údaráis Fhorordaithe	Dáta na gCruinnithe
An Roinn Ealaíon, Oidhreachta agus Gaeltachta (an tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra go sonrach).	26 Samhain 2011 13 Samhain 2012 18 Nollaig 2012
Comhairle Chontae na Mí	3 Meán Fómhair 2013 23 Deireadh Fómhair 2013 5 Samhain 2013
Comhairle Chontae an Chabháin	23 Meán Fómhair 2013 17 Deireadh Fómhair 2013
Comhairle Contae Mhuineacháin	5 Meitheamh 2013 9 Meán Fómhair 2013 22 Deireadh Fómhair 2013
Fáilte Éireann	18 Meán Fómhair 2013
Iascach Intíre na hÉireann	1 Deireadh Fómhair 2013

- 27 Tá na buncheisteanna a tháinig chun cinn le linn an chomhairliúcháin le húdaráis fhorordaithe agus le gníomhaireachtaí eile agus a bhí ina mbonn eolais faoi ábhar an EIS le fáil i d**Tábla 3.4**.
- 28 Ba chóir a thabhairt faoi deara go ndeachthas i gcomhairle le hionadaithe tofa na n-údarás áitiúil ábhartha chomh maith le linn chéimeanna éagsúla an phróisis um fhorbairt an tionscadail. Tá mionsonraí maidir leis sin i gcáipéis ar leith, *Public and Landowner Consultation Report (Tuarascáil ar an gComhairliúchán leis an bPobal agus le hÚinéirí Talún)* (feic **Imleabhar 2B** a ghabhann leis na cáipéisí iarratais).

3.3.4 Comhairliúchán Trasteorann

- 29 Tá sé sonraithe freisin go ndeachaigh EirGrid i gcomhairle leis an Roinn Comhshaoil i dTuaisceart Éireann maidir leis an bhfaisnéis a bhí le cuimsiú san EIS. Bhí na saincheisteanna a ardaíodh comhsheasmhach leis na cinn a tugadh ina fhreagairt d'iarratas scópála an Bhoird.

3.3.5 Comhairliúchán Poiblí maidir le hÁbhar an EIS

- 30 Leasaíodh Treoir an EIA, ar aon dul le Coinbhinsiún Aarhus³⁰, lena chinntiú go dtugtar deis ní amháin do na húdaráis ar dhócha iad a bheith bainteach leis an tionscadal chun a dtuairim a thabhairt maidir leis an bhfaisnéis a sholáthair an forbróir ach go dtugtar deiseanna luatha agus éifeachtacha don phobal (an pobal lena mbaineann san áireamh) chun páirt a ghlacadh sna nósanna imeachta cinnteoireachta maidir leis an gcomhshaol.
- 31 Tá sonraí faoi leith maidir leis an bpróiseas comhairliúcháin leis an bpobal agus le húinéirí talún mionsonraithe i gcáipéis ar leith, *Public and Landowner Consultation Report (Tuarascáil ar an gComhairliúchán leis an bPobal agus le hÚinéirí Talún)* (feic **Imleabhar 2B** a ghabhann leis na cáipéisí iarratais). Tá na saincheisteanna a tháinig chun cinn le linn an chomhairliúcháin leis an bpobal atá ábhartha maidir le bonn eolais a chur faoi ábhar an EIS le fáil i d**Tábla 3.4**.

3.3.6 Comhairliúchán le hÚinéirí Talún maidir le hÁbhar an EIS

- 32 Baineann an rannán seo le comhairliúchán a rinneadh le húinéirí talún aonair feadh an línebhealaigh. Ba é ba chuspóir leis an gcomhairliúchán le húinéirí talún a chinntiú, i measc nithe eile, go gcuirfí a dtuairimí san áireamh le linn phróiseas an deartha.
- 33 Tá sonraí faoi leith maidir leis an straitéis agus leis an bpróiseas comhairliúcháin le húinéirí talún mionsonraithe i gcáipéis ar leith, *Public and Landowner Consultation Report (Tuarascáil ar an gComhairliúchán leis an bPobal agus le hÚinéirí Talún)* (feic **Imleabhar 2B** de na cáipéisí iarratais). Tá na saincheisteanna a tháinig chun cinn le linn an chomhairliúcháin leis na húinéirí talún atá ábhartha maidir le bonn eolais a chur faoi ábhar an EIS le fáil i d**Tábla 3.4**.

3.4 TORTHAÍ NA SCÓPÁLA NEAMHFHOIRMIÚLA AGUS AN PHRÓISIS COMHAIRLIÚCHÁIN

- 34 Mar a luadh, baineann an próiseas scópála le tionchar féideartha an tionscadail agus na roghanna eile ar cheart breathnú orthu a mheas, agus na tionchair ar dhócha a tharlóidh agus ar dhócha iad a bheith tábhachtach a chinneadh.

---

³⁰ The UNECE Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-making and Access to Justice in Environmental Matters (*Coinbhinsiún maidir le Rochtain ar Fhaisnéis, Rannpháirtíocht an Phobail i gCinnteoireacht agus Rochtain ar an gCeartas i gCúrsaí an Chomhshaoil de chuid UNECE*).

- 35 Tá achoimre ar na príomh-shaincheistean a ardaíodh go dtí seo le linn gach comhairliúcháin le páirtithe leasmhara agus atá bainteach le hábhar na scópála neamhfhoirmiúla san EIS le fáil i dTábla 3.4.

Tábla 3.4: Saincheistean a Sainithníodh sna Gníomhartha Scópála agus Comhairliúcháin

Ábhar	Príomh-shaincheistean a Tháinig chun Cinn	Caibidil Ábhartha
An Gá atá leis an bhForbairt a Bheartaítear	Ba cheart gá / cuspóir oileáin, náisiúnta, réigiúnach agus áitiúil leis an bhforbairt a bheartaítear a leagan amach go soiléir.	Imleabhar 3B, Caibidil 2
Cur Síos ar an bhForbairt	Cur síos iomlán ar chineál, ar scála agus ar mhéid na forbartha lena n-áirítear, i measc nithe eile, cur síos ar an bhforbairt laistigh de Thuaisceart Éireann, oibreacha ar líne tharchuir reatha na Seansráide go Fearann na Coille, oibreacha fostáisiúin, bealaí rochtana tógála sealadacha, modheolaíocht tógála, etc.	Imleabhar 3B, Caibidil 6 agus Caibidil 7
Roghanna eile Teicneolaíochtaí	Bhí an fhéidearthacht go gcuirfí an fhorbairt a bheartaítear faoi thalamh (lena n-áirítear páirtleagan faoin talamh) ar cheann de na príomh-shaincheistean a ardaíodh arís agus arís eile le linn an chomhairliúcháin. I measc roghanna eile a ardaíodh bhí roghanna idirnasctha / atreisiúchán líonra, an ceanglas maidir le fostáisiú(i)n a chur feadh an bhealaigh, teicneolaíocht AC in áit DC, rogha cábla fhomhuirí agus roghanna eile dearáí túir.	Imleabhar 3B, Caibidil 4
Roghanna Bealaigh	Bhí cúrsaí maidir le roghnú conair bhealaigh agus ailíniú bealaí le linn roghnú na forbartha roghnaithe a bheartaítear, agus ina dhiaidh, ina saincheistean a ardaíodh arís agus arís eile le linn na gcomhairliúcháin. Áiríodh leis sin an chothromaíocht agus an t-ualú a tugadh do ghabhdóirí íogair amhail réadmhaoin chónaithe agus an tírdhreach nuair a bhí an rogha bealaigh á cinneadh. Bhí gaireacht d'áiteanna cónaithe i measc saincheistean eile.	Imleabhar 3B, Caibidil 5
Sláinte	I measc na bpríomh-shaincheistean a ardaíodh maidir leis an ábhar seo, bhí na hiarmhairtí díobhálacha a d'fhéadfadh a bheith	Imleabhar 3B, Caibidil 8 agus Imleabhar 3C agus Imleabhar 3D,

Ábhar	Príomh-shaincheisteanna a Tháinig chun Cinn	Caibidil Ábhartha
	ar shláinte an duine a d'eascródh as EMF le linn na céime oibriúcháin agus ar shláinte agus sábháilteacht an phobail le linn chéim thógála na forbartha a bheartaítear.	Caibidil 5
Pobal agus Daonra agus Tionchar Eacnamaíoch	Ardaíodh an tionchar atá ag an tionscadal ar mhuintir na bpobal áitiúil agus ag a ghaireacht do shaoráidí pobail, lena n-áirítear limistéir caitheamh aimsire do pháistí agus scoileanna. Ardaíodh an tionchar a d'fhéadfadh a bheith aige chomh maith ar ghnó chuideachta áitiúil na mbalún aeir, ar lóistín leaba is bricfeasta do thurasóirí agus ar ghnó oibríochtaí héileapad chomh maith.	Imleabhar 3C agus Imleabhar 3D, Caibidil 3
Flóra agus Fána	Ar na nithe ba mhó imní a tháinig chun cinn i rith an chomhairliúcháin, bhí an tionchar féideartha ar shuíomhanna sainithe (cSACanna, SPAnna agus NHAnna), speicis ag a bhfuil stádas caomhnaithe, lena n-áirítear Ealaí Glóracha – atá liostaithe in Iarscríbhinn 1 den Treoir maidir le hÉin ón Aontas Eorpach (AE 79/409/CEE), iascaigh agus gnáthóga ag a bhfuil ardluach áitiúil i gcóngarachtaí na forbartha a bheartaítear (laistigh den timpeallacht uisceach chomh maith). Ní mór gníomhartha tochailte agus tógála agus tionchar fadtréimhseach oibriúcháin na forbartha a chur san áireamh sna hiarmhairtí féideartha.	Imleabhar 3C agus Imleabhar 3D, Caibidil 6
Ithreacha agus Geolaíocht	I measc na bpríomh-shaincheisteanna a tháinig chun cinn san ábhar comhshaoil ar leith seo a raibh gá mionscrúdú a dhéanamh orthu, bhí réimsí íogaireachta amhail Suíomh Geolaíochta Contae (CGS) – lena n-áirítear Sruth Allt Maise agus Moiréan Ghalltroma, lomán buncharraige, ceantair charst agus cineálacha eile geolaíochta agus talún fíorscagach a d'fhéadfadh a bheith truaillithe (go fisiciúil nó go ceimiceach) ag gníomhaíochtaí stairiúla nó gníomhaíochtaí reatha.	Imleabhar 3C agus Imleabhar 3D, Caibidil 7
Uisce	I measc na bpríomh-shaincheisteanna a tháinig chun cinn san ábhar seo bhí an baol go dtarlódh	Imleabhar 3C agus Imleabhar 3D,

Ábhar	Príomh-shaincheisteanna a Tháinig chun Cinn	Caibidil Ábhartha
	truailliú uisce (idir uisce dromchla agus screamhuisce), go háirithe i rith chéim na tógála (lena n-áirítear tochailt).	Caibidil 8
Caighdeán an Aeir agus Aeráid	Níor ardaíodh é seo mar shaincheist thábhachtach.	Imleabhar 3C agus Imleabhar 3D, Caibidil 10
Torann agus Creathadh	Baineann na príomh-shaincheisteanna a ardaíodh le linn an chomhairliúcháin leis an torann a d'fhéadfadh teacht ón OHL agus an creathadh le linn chéim na tógála.	Imleabhar 3C agus Imleabhar 3D, Caibidil 9
An Tírdhreach agus Saincheisteanna Amhairc	Ag cur san áireamh go gcuimsítear línte lasnairde faoi thacaíocht túir chruach laitíse sa tionscadal, ar na nithe imní ba mhó a ardaíodh le linn an chomhairliúcháin maidir leis an ábhar seo bhí infheictheacht an tionscadail agus an fhéidearthacht go rachadh sé i gcion ar thaitneamhacht amhairc na dtírdhreach sainithe, na radharc faoi chosaint agus radhairc eile a bhfuil taitneamhacht thábhachtach ag baint leo feadh an bhealaigh lena n-áirítear, mar shampla, Mainistir Bheighthí, Domhnach Phádraig agus Taitin. Ar na saincheisteanna faoi leith a ardaíodh bhí tírdhreach droimní Mhuineacháin agus radhairc ó áiteanna cónaithe aonair.	Imleabhar 3C agus Imleabhar 3D, Caibidil 11
Trácht	Baineann na príomh-shaincheisteanna a ardaíodh maidir le trácht le céim thógála an tionscadail agus leis an bhféidearthacht go dtiocfaidh méadú ar an trácht tógála ar bhóithre; gaolmhaireacht na forbartha a bheartaítear le bóithre beartaithe (lena n-áirítear Cuarbhealach Laighean); agus na himpleachtaí tógála agus tógáil ar bun trasna bóithre.	Imleabhar 3C agus Imleabhar 3D, Caibidil 13
Sócmainní Ábhartha	Bhain na príomh-shaincheisteanna a ardaíodh leis an tionchar a d'fhéadfadh a bheith ag an bhforbairt a bheartaítear ar aerpháirc Bhaile Átha Troim, ar fheirmeacha gaoithe atá ann agus atá beartaithe agus ar fhóntais phoiblí. Níor ardaíodh an teileachumarsáid le linn an chomhairliúcháin agus níor mheas foireann an tionscadail go raibh sí ina shaincheist	Imleabhar 3C agus Imleabhar 3D, Caibidil 12

Ábhar	Príomh-shaincheisteanna a Tháinig chun Cinn	Caibidil Ábhartha
	thábhachtach.	
Úsáid Talún	Ba í an agranamaíocht an phríomh-shaincheist a ardaíodh maidir leis an ábhar seo, lena n-áirítear srianta féideartha ar an bhfeirmeoireacht, ar aimridiú talamh feirme faoin líne agus rochtain agus modhanna tógála.	Imleabhar 3C agus Imleabhar 3D, Caibidil 3
Turasóireacht	Ba é an phríomh-shaincheist a ardaíodh maidir leis an ábhar seo na tionchair fhéideartha ar luach fónais / turasóireachta an cheantair, lena n-áirítear bealaí sainithe do thurasóirí agus an gnó lena mbaineann. Is samplaí iad Gleann na Bóinne, Tailtean, Slí Mhuineacháin agus Caisleán Bhaile Átha Troim de shuíomhanna den sórt sin.	Imleabhar 3C agus Imleabhar 3D, Caibidil 4
Réadmhaoin	Bhain na príomh-shaincheisteanna a ardaíodh leis an tionchar ar réadmhaoin chónaithe i gcóngarachta na forbartha a bheartaítear (taitneamhacht amhairc, torann, etc.) agus díluacháil fhéideartha réadmhaoine / aimridiú tailte mar gheall ar fhorbairt amach anseo. Tugtar aghaidh ar shaincheisteanna a bhaineann le taitneamhacht in ábhair shainiúla ar an gcomhshaol. Ní bhreathnaítear ar dhíluacháil réadmhaoine san EIS seo; ach breathnaítear uirthi in áit eile sna cáipéisí iarratais.	Imleabhar 3C agus Imleabhar 3D – caibidil éagsúla
Oidhreacht Chultúrtha	Ar na príomh-shaincheisteanna a ardaíodh maidir leis an ábhar seo bhí an tionchar féideartha ar ghnéithe seandálaíochta, ar ghnéithe ailtireachta agus ar ghnéithe eile lena mbaineann tábhacht oidhreachta cultúrtha, a d'eascródh ón bhforbairt a bheartaítear. Áirítear leis sin an tionchar amhairc a d'fhéadfadh a bheith ar shuíomhanna liostaithe agus tionchar a bhaineann leis an tógáil.	Imleabhar 3C agus Imleabhar 3D, Caibidil 14
Saincheisteanna Trasteorann	Agus aird ar nádúr líneach an tionscadail thar dhá dhlíne, ní mór breathnú ar shaincheisteanna trasteorann a d'fhéadfadh	Imleabhar 3B, Caibidil 9

Ábhar	Príomh-shaincheisteanna a Tháinig chun Cinn	Caibidil Ábhartha
	teacht chun cinn.	
Tionchar carnach	Bhain na buncheisteanna a tháinig chun cinn i ndáil le tionchar carnach féideartha an togra nuair a cuireadh san áireamh le forbairtí beartaithe reatha eile iad a bhaineann le forbairt nua nó forbairt a bheartaítear i ngaireacht na líne lena n-áirítear tuirbíní gaoithe, tionscdaíl tarchuir eile agus cuid SONI den idirnascaire a bheartaítear.	Imleabhar 3B, Caibidil 10
Idirchaidreamh Idir Tosca Comhshaoil	Cé go bhfuil idirchaidreamh idir beagnach gach gné chomhshaoil go pointe áirithe, cuireadh idirghníomhaíochtaí féideartha suntasacha san áireamh san EIS seo.	Imleabhar 3B, Caibidil 10

3.5 TUAIRIM SCÓPÁLA AN BHOIRD PLEANÁLA

- 36 Is é an Bord (mar údarás inniúil) a dhéanann scópáil, mar a thuigtear é le halt 182E den *Acht um Pleanáil agus Forbairt, 2000* (arna leasú) nuair a fhaightear iarratas ó fhorbróir maidir le tuairim scópála a fháil i scríbhinn. I mí Lúnasa 2013, d'iarr EirGrid go foirmiúil ar an mBord tuairim scópála a chur ar fáil maidir leis an bhforbairt a bheartaítear. Chuaigh an Bord i gcomhairle le páirtithe éagsúla (lena n-áirítear údaráis fhorordaithe agus áitiúla agus gníomhaireachtaí reachtúla áirithe i dTuaisceart Éireann) sular chuir sé a thuairim scópála ar fáil an 11 Nollaig 2013 (feic **Aguisín 1.4, Aguisíní Imleabhar 3B** den EIS).
- 37 Deimhníodh na saincheisteanna a sainaitníodh le linn an phróisis scópála neamhfhoirmiúla a rinne EirGrid mar a liostaítear i d**Tábla 3.4**. Tá achoimre ar thuairim scópála an Bhoird le fáil i d**Tábla 3.5**.

Tábla 3.5: Saincheisteanna a Sainaitníodh i dTuairim Scópála an Bhoird

Ábhar	Saincheist a Ardaíodh	Caibidil Ábhartha
Roghanna Eile – a ndearnadh breithniú orthu (náisiúnta, réigiúnach agus áitiúil)	An gá a bhí le breac-chuntas a sholáthar ar na roghanna eile / na roghanna seo leanas a ndearnadh breithniú orthu sular roghnaíodh an rogha forbartha: roghanna idirnasctha / atreisthe líonra, teicneolaíochtaí, roghanna conairí, dearadh agus scála na forbartha / na struchtúr, fostáisiú(i)n a thógáil feadh an bhealaigh agus modhanna tógála.	Imleabhar 3B, Caibidil 4, Caibidil 5 agus Caibidil 7

Ábhar	Saincheist a Ardaíodh	Caibidil Ábhartha
Daoine	<ul style="list-style-type: none"> • An tionchar féideartha ar ghréasáin lonnáiachta feadh an bhealaigh a shainaitheint. D'iarr an Bord go sonrach go sainaitheofaí áiteanna cónaithe, áiteanna pobail agus áiseanna poiblí atá ann cheana (ar nós scoileanna agus áiseanna cúram sláinte), mar aon le haon cheadanna pleanála ar marthain. • Measúnú a dhéanamh ar an tionchar ar thaitneamhachtaí cónaithe mar gheall ar thógáil agus ar shuí na struchtúr tacaíochta agus na líne lasnairde (OHL). • Sainaitheint agus measúnú a dhéanamh ar an tionchar oibríoch agus ar an tionchar ar shláinte an duine, lena n-áirítear torann agus EMF, bunaithe ar chaighdeáin shainaitheanta idirnáisiúnta. • Measúnú agus comparáid ar an tionchar maidir le roghanna eile forbartha os cionn na talún agus faoi thalamh. • Measúnú ar an tionchar dóchúil ar an oidhreacht theangeolaíoch nó chultúrtha i limistéar Gaeltachta, nó ar chur chun cinn na Gaeilge mar theanga an phobail. • Impleachtaí don gheilleagar áitiúil, réigiúnach nó náisiúnta / tionchar ar an ngeilleagar sin. 	Imleabhar 3B, Imleabhar 3C agus Imleabhar 3D agus gnéithe eile de na cáipéisí iarratais
Flóra agus Fána	<ul style="list-style-type: none"> • Ba cheart suirbhé éiceolaíochta ar gach láthair oibreacha ag tráth iomchuí sa bhliain a chur san áireamh sna sonraí bonnlíne. D'fhéadfaí obair shuirbhé bheith ag teastáil lasmuigh de na láithreáin forbraíochta freisin. • Measúnú a dhéanamh ar an tionchar ar fhlóra, ar fhána agus ar ghnáthóga, ag féachaint do na nithe seo a leanas: láithreáin Natura 2000, láithreáin shainithe eile (atá beartaithe), an Treoir maidir le Gnáthóga, an Treoir maidir le hÉin, na hAchtanna um Fhiadhúlra, speicis Leabhar Dearg na Sonraí agus bithéagsúlacht i gcoitinne. • Ba cheart a chur san áireamh sa mheasúnú an tionchar indíreach mar gheall ar ghníomhaíochtaí agus rochtain tógála, agus an tionchar 	Imleabhar 3C agus Imleabhar 3D, Caibidil 6

Ábhar	Saincheist a Ardaíodh	Caibidil Ábhartha
	<p>fadtéarmach mar gheall ar bhloghrú agus scoilteadh.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Measúnú ar thionchar féideartha ar an gcomhshaol uisceach le linn chéim na tógála agus na céime oibríche. • Ba cheart aghaidh a thabhairt san EIS ar speicis choimhthíocha ionracha plandaí agus ainmhithe, agus ar mhodhanna chun a chinntiú nach ndéantar iad a thabhairt isteach ná a leathnú. • Measúnú ar mhéid agus thionchar na bainte fáлта sceach nó an chaillteanais choillearnaí líní feadh an bhealaigh. • Sainithint ceanglais ar bith i gcomhair ceadúnais nó maolú. 	
Ithreacha agus Geolaíocht	Ba iad seo a leanas na príomhcheisteanna a ardaíodh: measúnú a dhéanamh ar an gcreimeadh ithreach a d'fhéadfadh a bheith ann, ráiteas modha tógála (ina gcuirí maolú móna san áireamh) a chur isteach agus sainithint agus measúnú a dhéanamh ar thionchar féideartha ar shuíomhanna a bhfuil spéis iontu ó thaobh na hoidhreachta geolaíche (lena n-áirítear Sruth Allt Maise agus Moiréan Ghalltroma).	Imleabhar 3C agus Imleabhar 3D, Caibidil 7
Uisce	Ba iad seo a leanas na príomhcheisteanna a ardaíodh: sainithint agus measúnú a dhéanamh ar an tionchar a d'fhéadfadh a bheith ag gníomhaíochtaí tochairte / tógála in aice le sruthchúrsaí ar cháilíocht an uisce, measúnú a dhéanamh ar an tionchar féideartha hidrigeolaíoch agus ráiteas modha tógála agus plean bainistíochta tógála (ina gcuimsítear bearta chun cáilíocht an uisce a chosaint nuair atá draenacha páirce á n-atreorú / nuair atá screamhuisce á phumpáil) a chur isteach.	Imleabhar 3C agus Imleabhar 3D, Caibidil 8
Aer agus Aeráid / Torann	Sainithníodh Aer agus Aeráid mar mhion-saincheisteanna nach raibh staidéar suntasach ag teastáil ina leith. Ó thaobh torainn de, d'iarr an Bord go ndéanfaí cur síos agus measúnú ar an timpeallacht torainn ag céimeanna tógála agus oibríochta (ar féidir iad a thomhas go soiléir i gcoinne na timpeallachta reatha de thorann timpeallach).	Imleabhar 3C agus Imleabhar 3D, Caibidil 10

Ábhar	Saincheist a Ardaíodh	Caibidil Ábhartha
An Tírdhreach	<p>D'iarr an Bord an méid seo a leanas: forbhreathnú ar na limistéir shainithe shaintréithe tírdhreacha atá i gceist, limistéar tionchair amhairc na forbartha a shainithint; measúnú a dhéanamh ar an tionchar ar shaintréithe tírdhreacha agus ar thaitneamhacht amhairc, lena n-áirítear tírdhreacha sainithe agus radhairc lena mbaineann luach taitneamhachta; breithniú a dhéanamh ar thionchar na forbartha ar shaintréithe agus ar shuíomh láithreán lena mbaineann spéis chultúrtha agus stairiúil agus ar thírdhreacha stairiúla, agus tírdhreacha diméine stairiúla feadh an bhealaigh a shainithint. Ba cheart sraith fótamontáisí scálaithe / cruinne, ina léirítear an tionchar ar radhairc chosanta / ar bhealaí áilleachta, a úsáid chun tionchar amhairc na forbartha a thaispeáint. Ina theannta sin, d'éiligh an Bord go ndéanfaí breithniú ar an bhféidearthacht go socrófaí bealach eile nó go ndéanfaí páirtleagan faoin talamh i limistéir ina bhfuil an tírdhreach íogair, nó in áiteanna a bhfuil an spásáil idir na túir faoi bhun an mheáin agus a bhfuil tionchar amhairc acu dá bharr. Ba cheart an réasúnaíocht a bhí taobh thiar den bhealach / den chur chuige deartha lena gclacadh agus tionchar carnach amhairc agus tírdhreacha na forbartha leis an líonra 110 kV and 220 kV atá ann cheana agus a bheartaítear a chur san áireamh.</p>	Imleabhar 3C agus Imleabhar 3D, Caibidil 11
Sócmhainní Ábhartha	<p>Ó thaobh sócmhainní ábhartha de, éilíonn an Bord an méid seo a leanas: feabhas ar an mbonneagar gréasáin leictreachais atá ann cheana a shainithint, sainithint agus measúnú a dhéanamh ar thrasbhealaí ar bhóithre poiblí (lena n-áirítear modheolaíocht tógála); faisnéis ar an tionchar is dócha a bheidh ann ar fhóntais phoiblí agus ar sheirbhísí poiblí; plean bainistíochta tógála a chur isteach (ina dtugtar aghaidh ar na nithe seo a leanas: roghanna sreangaithe, dúntaí bóthair, malairtí slí, agus an tionchar ar bhonneagar iarnróid, rochtain le haghaidh tógála, cothabháil leanúnach agus ionramháil bealaí isteach tógála atá nua / leathnaithe). Ina theannta sin, an tionchar / na srianta is dócha a bheidh ann i gcás talmhaíochta, foraoiseacht tráchtála agus measúnú ar an tionchar ar luach taitneamhachta / turasóireachta an limistéir, lena n-áirítear bealaí turasóireachta ainmnithe (Slí</p>	Imleabhar 3C agus Imleabhar 3D, Caibidil 4, Caibidil 12 agus Caibidil 13

Ábhar	Saincheist a Ardaíodh	Caibidil Ábhartha
	Mhuineacháin) agus an tionchar ar thurasóireacht iascaireachta agus iascaigh, an fhéidearthacht a bhaineann le hiarnróid dhíomhaoine a úsáid sa todhchaí agus an tionchar ar iompar eitlíochta (lena n-áirítear Aerpháirc Bhaile Átha Troim).	
Oidhreacht Chultúrtha	D'iarr an Bord an fhaisnéis seo a leanas i ndáil le hoidhreacht chultúrtha – sainnithint agus measúnú a dhéanamh ar na nithe seo a leanas: oidhreacht seandálaíochta (lena n-áirítear an tionchar ar shaintréithe agus ar shuíomh gnéithe is ábhair spéise) chomh maith leis an gcaidreamh idir láithreacha; ceantair lena mbaineann spéis shóisialta, chultúrtha agus stairiúil (lena n-áirítear Mainistir Bheighthí, Domhnach Phádraig, Crios Taitneamhacht Seandálaíochta Thailtean agus Crosaire an Mhaí). D'iarr an Bord freisin go sainnithneofaí aon tochailt seandálaíochta nó aon imscrúdú láithreach a rinneadh roimh an iarratas; aon oidhreacht i gcomharsanacht na conaire bealaigh; tionchar indéireach na gníomhaíochta tógála, lena n-áirítear bealaí rochtana i dtreo struchtúr agus foirgneamh; agus an tionchar ar radhairc fhada ó láithreacha lena mbaineann tábhacht agus suntas náisiúnta.	Imleabhar 3C agus Imleabhar 3D, Caibidil 14
Tionchar Trasteorann	D'iarr an Bord go n-ullmhófaí <i>Comhthuarascáil Chomhshaoil</i> . Ba cheart a chinntiú sa Chomhthuarascáil Chomhshaoil go nglacfar le cur chuige coiteann agus le modheolaíocht choiteann i leith thionchar an tionscadail iomláin a shainnithint agus a mheasúnú. Moltar do na hiarratasóirí ionchasacha dul i dteagmháil leis na húdaráis ábhartha i dTuaisceart Éireann maidir leis an bhfaisnéis a bheidh le cuimsiú san EIS.	Imleabhar 4 de na cáipéisí iarratais

- 38 Luadh sceideal beart maolaithe agus *Plean um Bainistiú Comhshaoil Tógála (CEMP)* a chur san EIS sa tuairim scópála chomh maith. Tá sceideal de bhearta maolaithe san áireamh mar **Caibidil 11** den imleabhar seo den EIS agus tá CEMP imlíneach ar fáil in **Aguisín 7.1**, **Aguisíní Imleabhar 3B**, den EIS.

3.6 CONCLÚID

39 Agus na hábhair chomhshaoil a bhfuil an tábhacht is mó ag baint leo dearbhairthe agus go háirithe ábhar thuairim scópála an Boird i dtaca leis an bhforbairt a bheartaítear, ullmhaíodh an EIS seo de réir na reachtaíochta ábhartha agus ag féachaint, i measc nithe eile, do na cáipéisí seo a leanas:

- An Coimisiún Eorpach, *Guidelines for the Assessment of Indirect and Cumulative Impacts as well as Impact Interactions (Treoirlínte maidir le Tionchair Indíreacha agus Charnacha chomh maith le hIdirghníomhaíochtaí Tionchair a Mheasúnú)* (Bealtaine 1999);
- An Coimisiún Eorpach, *Guidance on EIA Screening (Treoir maidir le Scagadh an EIA)* (Meitheamh 2001);
- An Coimisiún Eorpach, *Guidance on EIA Scoping (Treoir maidir le Scópáil an EIA)* (Meitheamh 2001);
- An Ghníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil (EPA), *Guidelines on the information to be contained in Environmental Impact Statements (Treoirlínte maidir leis an bhFaisnéis a Chuireofar i Ráitis Tionchair Timpeallachta)* (Márta 2002);
- EPA, *Advice Notes on Current Practice (in the preparation of Environmental Impact Statements)* (Nótaí Faisnéise faoin gCleachtas Reatha [maidir le Ráitis Tionchair Timpeallachta a ullmhú]) (Meán Fómhair 2003) agus, go háirithe, na treoirlínte a tugadh le haghaidh thionscadail Chineál 20 a leagtar amach sa cháipéis sin;
- An Coimisiún Eorpach, *Guidance on the Application of the Environmental Impact Assessment Procedure for Large-scale Transboundary Projects (Treoir maidir le Feidhmiú an Nóis Imeachta um Measúnacht Tionchair Timpeallachta do Thionscadail Mhórscála Trasteorann)* (Bealtaine 2013); agus
- An Coimisiún Eorpach, *Guidance on Integrating Climate Change and Biodiversity into Environmental Impact Assessment (Treoir maidir leis an Athrú Aeráide agus leis an mBithéagsúlacht a Chomhtháthú i Measúnacht Tionchair Timpeallachta)* (Aibreán 2013).